

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2019

Hallituksen aiemmat TP 2019 käsittelyt

Tilintarkastamattomia tilinpäätöstietoja esiteltiin suullisesti hallituksen 10.2.2020 kokouksen info-osuudessa. Toiminta- ja talouslukuihin ei ole 10.2.2020 kokouksen jälkeen tullut muutoksia. Tilintarkastus on HUSissa viikoilla 8-9. Alkuperäisen aikataulun mukaisesti hallitus allekirjoittaa tilinpäätöksen 23.3.2020 kokouksessa.

Merkittävimmät tapahtumat tilikaudella

HUSin tuottavuusohjelma

HUSin toimitusjohtaja käynnisti toukokuussa 2019 tuottavuusohjelman laadinnan ja nimesi työryhmä valmistelevaan sitä. Tuottavuusohjelman laadinta käynnistettiin, koska HUSin tuottavuuskehitys oli laskenut ja jäänyt asetetuista tavoitteista. Tuottavuusohjelman valmistumisen määräaika oli vuoden 2019 loppu. Työryhmän tehtävänä oli rakentaa malli pitkäkestoiselle tuottavuusohjelmalle, kartoittaa ja esittää alkuvaiheessa mukaan otettavat hankkeet ja projektit sekä kartoittaa ja esittää konkreettiset mittarit sekä raportit, joilla tuottavuuden seuranta voidaan parantaa.

Työn lähtökohtana oli tuotos / panos suhteen parantaminen, eli sellaiset asiat;

- joilla voidaan nykyinen tuotanto tehdä pienemmillä kustannuksilla tai
- joilla nykyisillä kustannuksilla voidaan tuotantoa kasvattaa.

Työryhmä tapasi työnsä aikana kuntayhtymän johtoa ja asiantuntijoita sekä henkilöstöjärjestöjen edustajia. Tapaamisia varten laadittiin yhtenäinen pohja, millä pyydettiin ao. tahoilta tuottavuushanke-esityksiä tuotannon tekijöittäin. Henkilöstölle järjestettiin HUSin tuottavuuskysely, jossa kysyttiin 12 avokysymyksellä henkilökunnan ajatuksia siitä, kuinka tuottavuus saataisiin nousuun, mitä voisi tehdä järkevämminkin ja voisiko jotain jättää tekemättä. Samoin toteutettiin kysely asiakasraatilaistilaisille ja he kertoivat näkemyksiään tuottavuuden kehittämisestä potilaiden näkökulmasta.

Työryhmän työskentelyn, johdon ja asiantuntijoiden tapaamisten sekä suoritettujen kyselyiden perusteella työryhmä esitti 29 tuottavuuden kehittämistoimenpidettä vastuuhenkilöineen sisällytettäväksi HUSin tuottavuusohjelmaan jakautuen viiteen tuotannon tekijään ryhmiteltynä seuraavasti;

- Prosessit 12 toimenpidettä
- Henkilöstö 5 toimenpidettä
- Tilat 2 toimenpidettä
- Laitteet ja tarvikkeet 8 toimenpidettä
- Kohta muut 2 toimenpidettä

Tuottavuusohjelma tullaan vielä alkuvuodesta 2020 tarkemmin projektoimaan (yksittäiset 29 kehittämistoimenpidettä) yhtäläisellä menettelyllä sisältäen mm. tarkemman aikataulun, tavoiteltavan tuottavuuspotentiaalin euroissa ja projektikohtaiset mittarit.

Tuottavuusohjelman etenemisestä raportoidaan kolmannesvuosittain HUSin johtoryhmälle.

Diagnostiikkakeskuksen perustaminen ja toiminnan ensimmäiset kuukaudet

Helmikuussa 2019 HUS hallitus linjasi, että HYKS-sairaanhoitoalueeseen kuuluvista HUSLAB- ja HUS-Kuvantaminen -tulosyksiköistä muodostettaisiin HUSin tasolla oma diagnostisten palvelujen tulosalueensa. Tämän tavoitteena oli vahvistaa sekä kyseisten yksiköiden johtamista, että korostaa kyseisten tulosyksiköiden erityisvastuualueen laajuista ja valtakunnallista palvelutehtävää ja roolia.

HUS Diagnostiikkakeskuksen toiminta käynnistyi 1.7.2019. Syksyn aikana toimialojen toiminta jatkui hyvin pitkälti ennallaan. Tulosalueen toiminta on 1.1.2020 lukien organisoitu kokonaan uudelleen; entisten kahden toimialan sijaan toiminta jakaantuu kolmeen toimialaan, joilla on kaikilla yhteinen hallinto.

Eksoten laboratorio- ja kuvantamistoimintojen liiketoimintakauppa

Erityisvastuualueen tasolla diagnostisilla palveluilla on merkittävä rooli yhteisten hoitopolkujen mahdollistajana. Erityisvastuualueyhteistyön tiivistämiseksi ja potilaiden kulun sujuvoittamiseksi eri sairaanhoitopiirien välillä olisi toivottavaa, että laboratorio- ja kuvantamistutkimuksia voitaisiin käsitellä erityisvastuualueen sisällä samassa tietojärjestelmässä ja että eri tutkimuksilla olisi yhtenäiset viitearvot. Tämä on paitsi potilaan etu, kun samoja tutkimuksia ei tarvitse teettää uudestaan niin myös kustannussäästöjä tuova tekijä. Tähän tavoitteeseen on päästy jo Kymsoten osalta sekä laboratorio- että kuvantamispalvelujen osalta jo vuoden 2017 alkaen.

Eksoten laboratorio- ja kuvantamiskeskukseen toiminnot liitettiin liiketoimintakaupalla 31.12.2019 HUS Diagnostiikkakeskuksen kokonaisuuteen. Liiketoimintakaupassa Eksoten diagnostiset palvelut siirtyivät HUSille 31.12.2019 sellaisenaan sisältäen sekä toiminnan, tuotantovälineet, henkilöstön että toimintaa koskevat sopimukset. Liiketoimintakaupassa HUS osti Eksoten diagnostiset palvelutoiminnot tasearvoa korkeammalla hinnalla, lisäksi Eksotelle maksetaan ns. sopeuttamisrahaa. Liiketoimintakaupan yhteydessä HUS Diagnostiikkakeskukseen siirtyi 235 henkilöä vanhoina työntekijöinä.

Diagnostiikkakeskuksen tavoitteena on käynnistää toimintojen harmonisointi vuoden 2020 alussa. Tietojärjestelmien harmonisointi tulee viemään pidemmän aikaa; laboratoriotoiminnan osalta tämä on mahdollista toteuttaa vuoden 2020 aikana, mutta radiologian osalta nykyiset järjestelmät ovat käytössä, kunnes Apotti on mahdollista ottaa käyttöön.

Laakson yhteissairaalan suunnittelu meneillään

HUSin edustajat ovat aktiivisesti koko vuoden 2019 ajan osallistuneet Laakson yhteissairaalan hankesuunnitelman valmisteluun. Hanke on Helsingin kaupungin ja HUS on siinä mukana HUSin hallituksen 5.2.2018 hyväksymän sopimuksen mukaisesti. Yhteissairaala korvaa Kellokosken, Ohkolan, Auroran ja Kivelän sairaaloissa sijaitsevat HUSin ja Helsingin kaupungin psykiatrian toiminnot, Laakson sairaalan nykyiset toiminnot ja noin puolet Helsingin kaupungin Suursuon sairaalasta. Hanke sisältää sekä uudisrakentamista että vanhojen rakennusten peruskorjausta.

Suunnittelu etenee rinnan meneillään olevan alueen asemakaavamuutoksen kanssa. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2020 alkupuolella ja hanke viedään päätöksentekoa varten HUSin ja Helsingin kaupungin toimieliimiin kevätkaudella 2020. Tavoitteena on, että tilat valmistuvat vaiheittain vuosina 2026 - 2030.

Raaseporin sairaalan toiminnot ja rooli tulevaisuudessa

HUSin hallitus asetti kokouksessaan 26.8.2019 § 99 poliittisen ohjausryhmän ohjaamaan Raaseporin sairaalan uutta toimintamallia selvittävän virkamiestyöryhmän työtä. Virkamiestyöryhmän tehtäväksi asetettiin toimialajohtaja Jukka Louhijan johdolla selvittää 31.12.2019 (lisäaikaa myönnetty 31.1.2020 asti) mennessä Raaseporin sairaalan toiminnan vaihtoehdot. HUSin johtajaylilääkäri Markku Mäkijärvi on päätöksellään § 96/20.6.2019 asettanut kyseisen työryhmän ja määritellyt sen tehtävät.

Työryhmä on syksyn 2019 valmistellut ja käsitellyt Raaseporin sairaalan tulevaa toimintaa yhdessä eri asiantuntijoiden kanssa, pitäen lähtökohtana päivystystoimintaa. Työryhmä on lisäksi käsitellyt osastohoidon/vuodeosastohoidon eri vaihtoehtoja ja käsitellyt sekä puoltanut ajatusta laajan ”sote-keskuksen” perustamisesta Raaseporin sairaalan ympärille.

Työryhmä on osaltaan saanut työnsä valmiiksi. Nykyisen palvelutason turvaamiseksi työryhmä esittää raportin perusteella, että Raaseporin sairaalan yhteispäivystys säilytetään. Toiminnan varmistamiseksi tulee resursseja panostaa rekrytointiin. Korkealuokkainen diagnostiikka (erikoislääkärit, laboratoriotutkimukset, kuvantaminen ym.) on tärkeää. Palvelut turvataan molemmilla kansalliskielillä. Kivunhoitoa ja palliatiivista hoitoa voidaan kehittää yhteistyössä perusterveydenhuollon ja Lohjan sairaalan kanssa. Osa Raaseporin sairaalan vuodepaikoista muutetaan perusterveydenhuollon vuodepaikoiksi. Tästä saataneen säästöä. Yhteistyötä Lohjan sairaalan kanssa lisätään. Poliklinistä toimintaa täydennetään etäpalveluilla.

Työryhmän johtopäätökset ovat pääpiirteissään linjassa asettamispäätöksessä määriteltyjen tehtävien kanssa:

Loppuraportti on esitelty poliittiselle ohjausryhmälle, joka merkitsi sen tiedoksi 22.1.2020. Loppuraportti esitellään HUSin hallitukselle 2.3.2020. Hallitus ottaa lopullista kantaa Raaseporin sairaalan toimintaan 23.3.2020.

Tammisairaala-hanke etenee

Meilahden kampuksen yhteyteen rakennettava uusi pääosin silmäpotilaiden käyttöön tuleva sairaala on HUSissa tärkeä, pitkään valmisteltu hanke. Silmätautien hoidon nykyiset, hajallaan olevat ja toimintaan monin osin soveltumattomat tilat eivät mahdollista riittävää palvelutarjontaa ja alan sekä sen opetuksen ja tutkimuksen kehittämistä. Zaidankadun varrelle sijoittuvaan uudisrakennukseen tulee silmäsaikauksien lisäksi myöhemmin sovittavia muiden erikoisalojen päiväkirurgisia ja poliklinisia toimintoja. Rakennukselle on annettu nimeksi Tammisairaala, Eksjukhuset, joka soveltuu kaikkien erikoisalojen potilaille. Hankesuunnitelma hyväksyttiin HUSin hallituksessa 6.5.2019 ja valtuusto päätti kesäkuussa 2019 rakennusinvestoinnin toteuttamisesta. Investoinnille on lokakuussa 2019 saatu sosiaali- ja terveysministeriön poikkeuslupa, jonka hakuprosessi oli poikkeuksellisen monivaiheinen ja aiheutti hankkeelle useiden kuukausien viiveen.

Zaidankadun tontin omistaa Helsingin kaupunki ja sillä on voimassa vuonna 2008 vahvistettu asemakaava. Kaupungin kanssa on neuvoteltu, että tontille voidaan poikkeusluvalla ilman kaavamuuutosta rakentaa sairaalarakennus. Helsingin kaupunginhallitus on syyskuussa 2018 tehnyt päätöksen tontin varaamisesta HUSille silmäsaikauksen suunnittelua varten. Lähialueen liikennejärjestelyistä jatketaan edelleen neuvotteluja Helsingin kaupungin kanssa. Vuoden 2019 loppupuolella käynnistettiin hankkeen projektinjohtourakoitsijan valintaprosessi. Tammisairaala otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana.

Sairaanhoidollinen toiminta ja sen kehittäminen Hyksissä 2019

Vuoden merkittävin toiminnallinen muutos HYKS-sairaanhoitoalueella oli HYKS-Helsinki päivystysintegraatio eli Helsingin kaupungin päivystysyksiköiden ja näitä tukevien vuodeosastojen liittäminen HYKSiin liikkeenluovutuksena 7.1.2019 alkaen. Integraatio onnistui tietojärjestelmävaihdoksesta ja merkittävistä henkilöstösiirroista huolimatta erittäin hyvin: potilaiden hoito päivystyksessä nopeutui vain muutaman kuukauden alkukankeuden jälkeen, vuodeosastojaksot lyhenivät ja jatkohoitopaikat järjestyivät kuten aiemmin. Päivystystoimintaa tuettiin laajenevilla etäpalveluilla: päivystysavun kontaktien määrä kasvoi yli kolminkertaiseksi 88 764 → 283 866 kpl.

Muina toiminnallisina muutoksina HYKS tulosyksiköiden osastonsihteerit keskitettiin kahdessa erässä HUS Tukipalveluihin (HUS Asviaan). Porvoon ja Raaseporin sairaaloiden gynekologiset leikkaukset keskitettiin Naistenklinikalle. Toiminnallisten häiriöiden poliklinikka aloitti uutena yksikkönä toimintansa toukokuussa.

Kuusi HYKS tulosyksikköä aloitti pilottialoina Joint Commision International (JCI) -laatuakreditointiprosessin. Kansainvälisen akkreditoinnin kautta tavoitellaan uutta systematiikka jo ennestään vahvaan HUS-tasoiseen laatutyöhön.

Valtuuston tekemän HUS hallintosäännön muutoksen jälkeen hallitus valitsi HYKS-sairaanhoitoalueen johtajaksi Atte Meretojan 1.10.2019 alkaen. Tehtävää oli viime vuodet hoitanut HUS toimitusjohtaja oman toimen ohella. Uuden järjestelyn tarkoituksena on mahdollistaa parempi keskittyminen ja panostamisen molempiin johtamistehtäviin.

HYKS-sairaanhoitoalueen jakautuminen nykyiseen toimialarakenteeseen vuoden 2015 alusta eli ns. osaamiskeskusuudistus täytti tilikauden aikana viisi vuotta. Hallitus käynnisti uudistuksen onnistumisesta kansainvälisen arvioinnin, joka valmistuu vuoden 2020 alussa.

Strategisten avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

HUSin uusi strategia vuosille 2020-2024 hyväksyttiin valtuustossa 12.12.2019. Strategian valmistelu aloitettiin maaliskuussa 2019 ja sen jälkeen valmistelua tehtiin osallistavasti kaikissa HUSin keskeisissä sisäisissä ja ulkoisissa sidosryhmissä. Valmistelussa ovat olleet mukana henkilöstön lisäksi muun muassa HUSin toimielimet ja kaikki jäsenkunnat.

Vuoden 2019 strategisia painopisteitä olivat

1. Vaikuttavuus, asiakaslähtöisyys ja asiakaskokemus
2. Kilpailukyky
3. Perusterveydenhuoltoyhteistyö sekä
4. Tutkimus ja opetus

Strategiset painopisteteet konkretisoitiin avaintavoitteiksi ja jokaista avaintavoitetta kohden asetettiin useampi alatavoite ja mittari.

Vuonna 2019 strateginen tavoite saavutettiin 6 mittarin kohdalla yhteensä 16 mittarista. Tavoitteiden toteutumisesta jakautuvat avaintavoitteiden kesken seuraavasti:

1. HUS on halutuin hoitopaikka 2/7
2. HUS on innovatiivinen, kilpailukykyinen ja valtakunnallisesti kustannustehokas tuottaja osana sote-palveluketjua 3/6
3. HUS on ammattimaisesti johdettu parhaiden osaajien moniammatillinen työpaikka 1/ 3

Sairaanhoidollinen palvelutuotanto

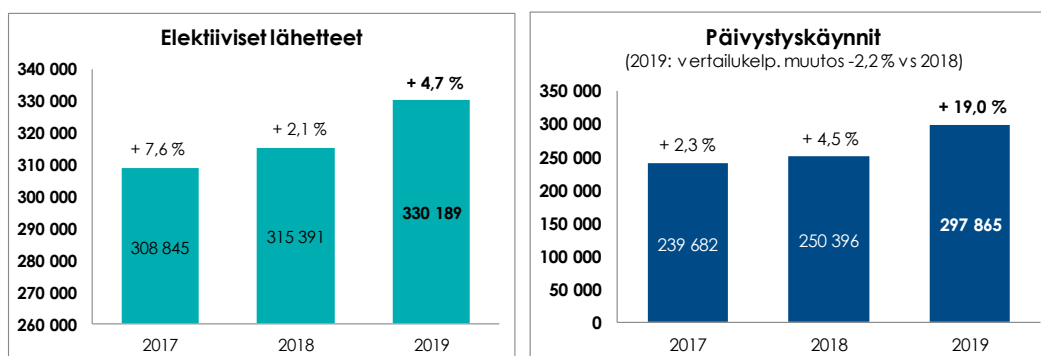
Palvelujen kysyntä

HUSin tarjoamien palvelujen kysynnän kasvu jatkui vuonna 2019. Ennalta suunniteltua kiireetöntä hoitoa koskevien elektiivisten läheteiden vertailukelpoinen määrä (330 189) kasvoi 4,7 % edellisvuodesta. Vuoden 2019 jokaisena arkipäivänä HUSiin saapui keskimäärin 1 300 elektiivistä lähetettä (vuonna 2018 keskimäärin 1 250 lähetettä/arkipäivä).

Erikoissairaanhoidon päivystyskäyntien määrä (297 865) kasvoi 19,0 % edellisestä vuodesta. Päivystyskäyntien lukumäärän merkittävään kasvuun vaikutti Haartmanin ja Malmin päivystystoimintojen siirtyminen Helsingin kaupungilta HUSille vuoden 2019 alussa. Vertailukelpoinen päivystyskäyntien lukumäärä, ilman em. kahden yksikön päivystyskäyntejä, laski edellisen vuoden toteumasta 2,2 %. Vuonna 2019 erikoissairaanhoidon päivystyskäyntejä toteutui HUSin sairaaloissa keskimäärin 820 käyntiä päivässä (vuonna 2018 keskimäärin 690 käyntiä päivässä). Vertailukelpoisen päivystyskäyntimäärän laskua vuosien 2019 ja 2018 välillä selittää ainakin seuraavat kaksi huomiota. Lasten yleislääketieteen päivystyksen siirtyminen Helsingiltä HUSille on muuttanut Uuden lastensairaalan päivystyksen käyntityyppijakaumaa niin, että erikoissairaanhoidon päivystyskäynnit ovat vähentyneet ja korvautuneet terveyskeskuspäivystyskäynneillä. Lisäksi ennen Helsingin päivystystoimintojen integraatiota Haartmanin ja Malmin päivystyksistä HUSin Meilahden ja Töölön sairaaloihin siirrettyjen potilaiden käynnit rekisteröitiin erillisinä laskutettavina päivystyskäynteinä, kun nykytilanteessa vastaavista käynneistä rekisteröidään ainoastaan ei-laskutettavia lisäkäyntejä. Vuonna 2018 Haartmanin ja Malmin päivystyksissä toteutui kummassakin Helsingin kaupungin sotetoimialan toimintana noin 7 000 käyntiä kuukaudessa. Vuonna 2019 käyntejä on HUSin toimintana toteutunut kuukaudessa noin 5 600 per päivystys. HUS ja Helsingin kaupunki laskevat toimintansa määrän kuitenkin hieman eri tavalla ja tästä syystä em. kahden päivystysyksikön vuosien 2019 ja 2018 käyntimäärät eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Ennalta suunniteltuun hoitoon saapuneista potilaista 57,3 % saapui terveyskeskuksen ja 32,8 % yksityislääkärin lähettämänä sekä muista sairaaloista tulleilla läheteillä 9,9 %. Edelliseen vuoteen verrattuna terveyskeskusten läheteiden osuus laski 1,6 % prosenttiyksikköä ja yksityislääkäreiden läheteiden osuus kasvoi 1,7 prosenttiyksikköä. Elektiivisten läheteiden lukumäärän kokonaiskasvusta 68,5 % tuli yksityislääkärin ja -sairaaloiden läheteistä.

Seuraavissa kuvissa on esitetty vuosien 2017 – 2019 elektiivisten läheteiden ja päivystyskäyntien lukumäärät sekä muutosprosentit edellisestä vuodesta.

Palvelutuotanto

Sairaanhoidollinen palvelutuotanto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikk.-% TP 2019 / TA 2019	Muutos-% TP 2019 / TP 2018
Palvelutuotanto					
- Laskutusosuudella painotettu volyymimuutos				3,3 %	4,7 %
- Psykiatrian hoitopäivät, lkm 1)	162 073		160 184		-1,2%
- NordDRG-tuotteet, lkm	751 257	744 296	774 719	4,1%	3,1%
DRG-ryhmät	151 136	155 613	166 371	6,9%	10,1%
DRG-O-ryhmät	159 876	161 657	167 766	3,8%	4,9%
Tähystykset	31 800	31 397	32 731	4,2%	2,9%
Pientoimenpiteet	110 818	103 379	109 316	5,7%	-1,4%
900-ryhmä	296 438	292 071	297 541	1,9%	0,4%
Kustannusperusteinen jakso	1 189	179	994	454,1%	-16,4%
- Käyntituotteet, lkm, somatiikka	1 424 473		1 484 126		4,2%
- Käyntituotteet, lkm, psykiatria	527 699		534 398		1,3%
- Tk-päivystyskäynnit, lkm	150 552	301 929	261 302	-13,5%	73,6%
- Laskutettavat siirtoviivehoitopäivät, lkm	1 312		1 331		1,4%
- Käyntisuoritteet, lkm	2 730 677		2 932 553		7,4%
Päivystyskäynnit (sis. myös DRG-laskutetut)	250 396		297 865		19,0%
Ensikäynnit, lkm	263 639		264 061		0,2%
- Hoitopäivävalisuoritteet, lkm	809 592		860 125		6,2%
- Leikkaukset, lkm	91 558		91 972		0,5%
Päiväkirurgiset, lkm	36 897		37 032		0,4%
- Synnytykset, lkm 31.12.2019	15 858		15 549		-1,9%

1) Ei sisällä asumispalvelupäiviä

Sairaanhoidollisen palvelutuotannon määrä oli talousarviossa suunniteltua tasoa merkittävästi suurempi. Kokonaisuutena volyymi ylitti talousarvion 3,3 % ja kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 4,7 %. Huomioiden vuoden 2019 alussa jäsenkunnilta HUSille siirtyneet toiminnot vertailukelpoinen toimintavolyymin kasvu edellisestä vuodesta oli kuitenkin vain noin 0,8 %.

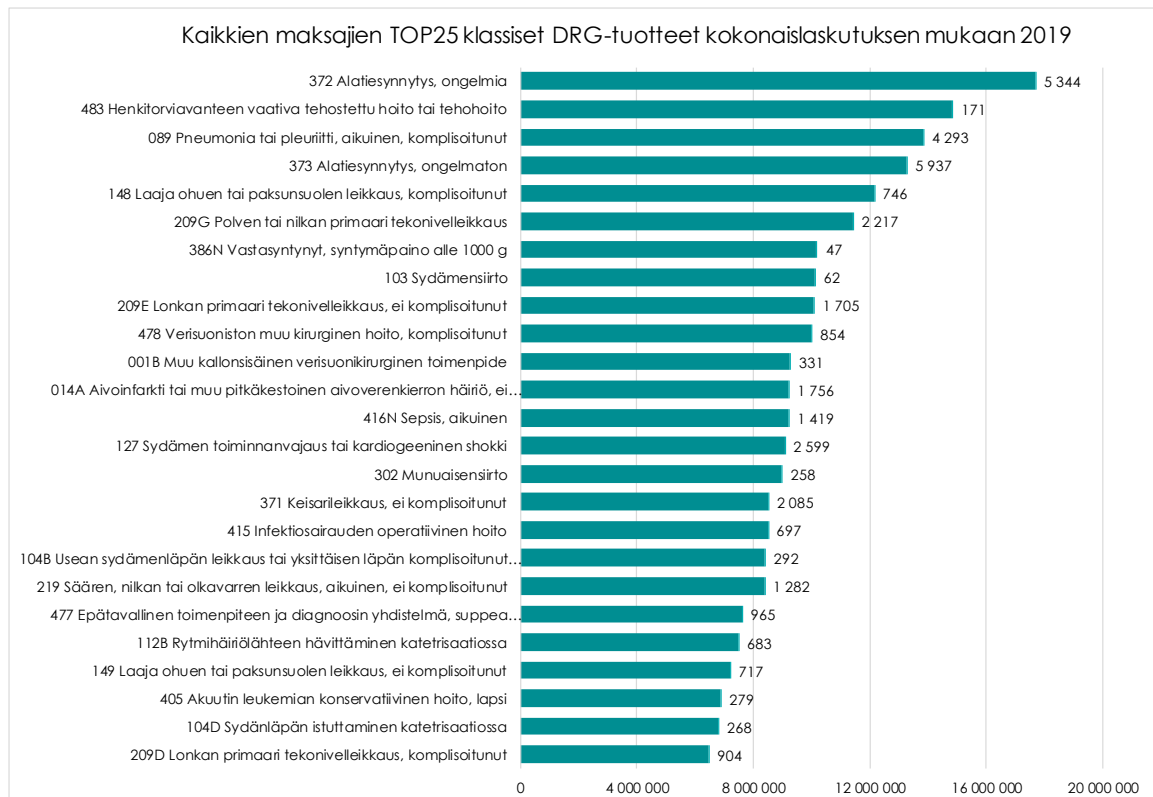
Avohoidon osuus pysyi edellisvuoden tasolla, sen laskutuksen osuus HUSin erikoissairaanhoidon palveluista oli 45,6 % (2018: 45,9 %). Avohoidon laskutuksen osuus koko HUSin omasta palvelutuotannosta (erikoissairaanhoito + perusterveydenhoito) oli 46,6 % (2018: 46,5 %). Tuotelukumäärien mukaisesti tarkasteltuna avohoidon osuus HUSin erikoissairaanhoidon palveluista oli 87,6 % (2018: 87,8 %) ja koko omasta palvelutuotannosta (erikoissairaanhoito + perusterveydenhoito) oli 88,5 % (2018: 88,4 %). Avohoidon DRG-tuotteiden lukumäärä kasvoi 1,6 % ja vuodeosastohoidon (ns. klassiset DRG-tuotteet) noin 10,1 % edellisestä vuodesta. Käyntituotteiden kokonaislukumäärä kasvoi somatiikassa 4,2 % ja psykiatriassa 1,3 %. Avohoidon DRG-tuotteiden toteutunut keskihinta nousi edellisestä

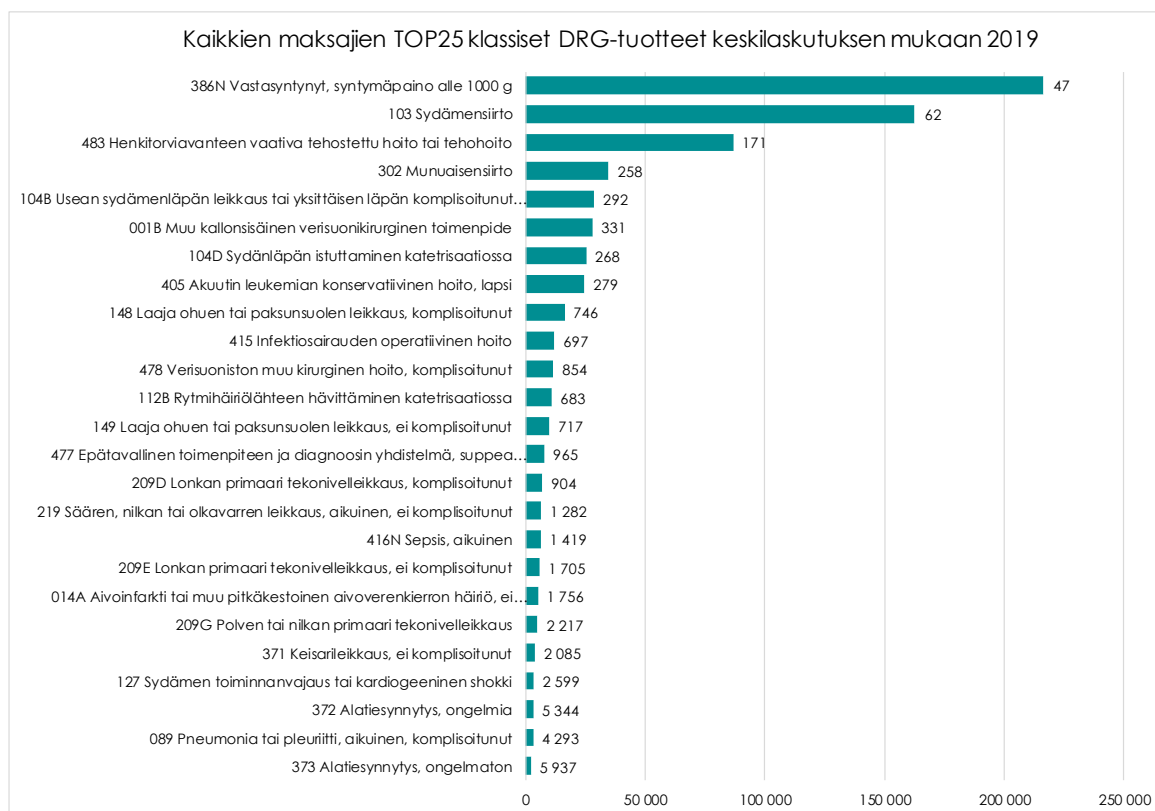
vuodesta 0,7 %, kun taas vuodeosastohoidon DRG-tuotteiden toteutunut keskihinta laski 1,8 %.

Avohoidon DRG-tuotteissa merkittävintä kasvua oli DRG-O -ryhmissä. DRG-O -ryhmien kasvusta suurin osa selittyy ihon tai ihonalaisen kudoksen muun toimenpiteen (DRG270O) ja dialyysihoitojen (DRG317O) määrän merkittäväällä kasvulla. Käyntituotteiden lukumäärän kasvua selittää muun muassa päivystyskäyntien ja hoitopuheluiden määrän kasvu.

Hoitopäivät tuotteiden lukumäärä kasvoi 2,7 % edellisestä vuodesta. Kasvu selittyy neurologian ja fysiatrian kuntoutushoitopäivät tuotteiden määrän kasvulla. Helsingin kaupunki siirsi neurologian ja fysiatrian kuntoutustoiminnan HUSin toiminnaksi vuoden 2018 alusta. Psykiatrian hoitopäivien lukumäärä laski 1,2 %. Vuonna 2019 tehtiin kaikkien aikojen ennätys elinsiirroissa, yhteensä 453 elinsiirtoa (2018: 393, 2017: 374, 2016: 399, 2015: 391, 2014: 355).

Seuraavissa kuvissa on esitetty laskutuksen mukaan 25 suurinta sairaanhoidollista palvelutuotetta klassisista (vuodeosastohoito) DRG-tuotteista. Ensimmäisessä kuvassa kuvan vaakapalkki ilmaisee tuotekohtaisen kokonaislaskutuksen euroina ja jälkimmäisessä kuvassa keskimääräisen tuotekohtaisen laskutuksen. Palkin perässä oleva luku on tuotteiden lukumäärä.

Hoidetut potilaat

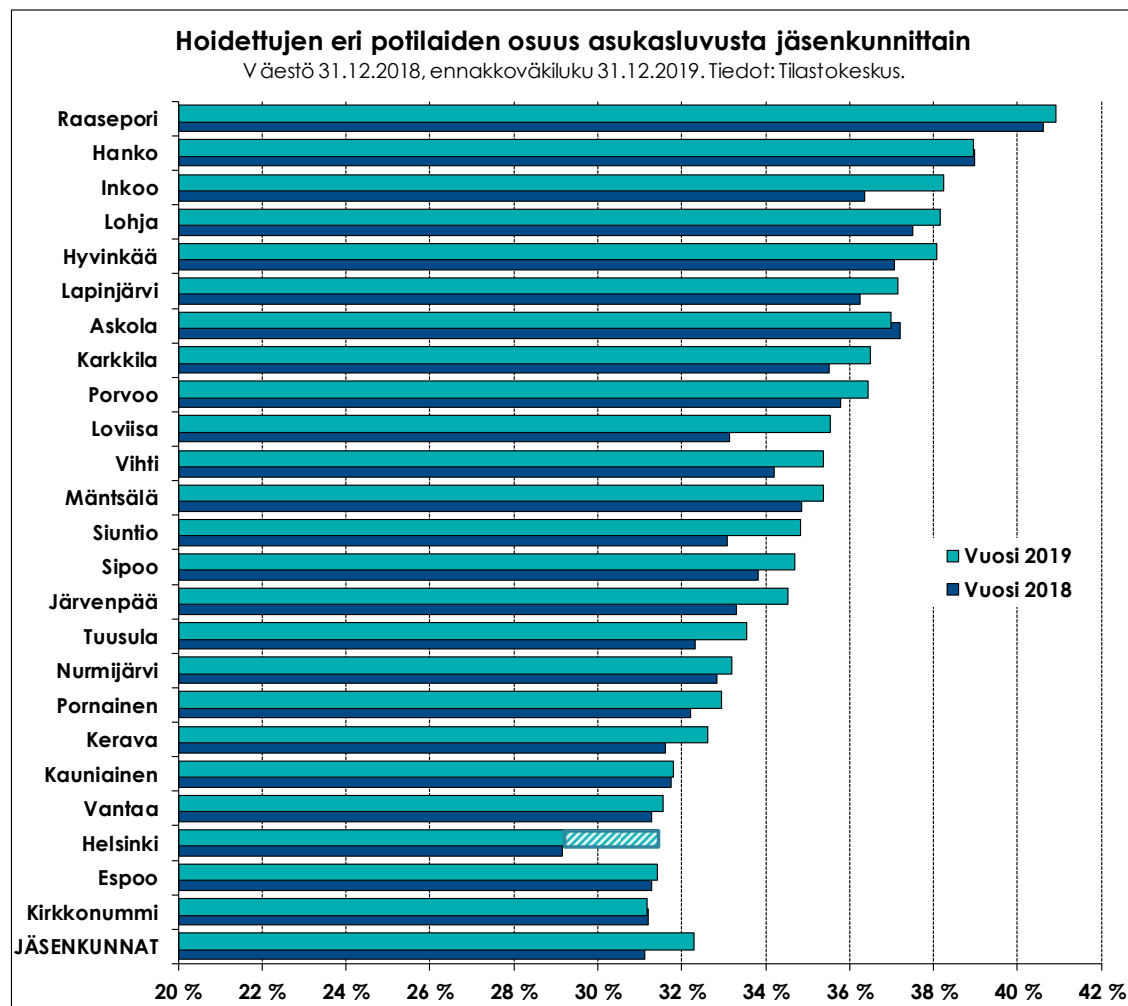
Sairaanhoidollinen palvelutuotanto	TP 2018	TP 2019	Muutos-% TP 2019 / TP 2018
- Hoidetut eri erikoissairaanhoidon potilaat	558 296	587 444	5,2%
- Hoidetut eri tk-päivystyspotilaat	112 076	191 214	70,6%
- Erikoisahoitojakson hoitoaika (ka.)			
Somatiikka, vrk	4,0	4,0	-0,9%
Psykiatria, vrk	20,7	19,9	-4,2%

Erikoissairaanhoidossa (ml. ostopalvelut) hoidettiin yhteensä 587 444 eri potilasta. Määrä kasvoi 5,2 % edellisestä vuodesta. HUSissa hoidettujen kaikkien eri henkilöiden kokonaismäärä (sisältäen sekä yhteispäivystysten terveyskeskuspotilaat että erikoissairaanhoidon potilaat) oli 680 621 henkilöä. Kasvua vuodesta 2018 oli 10,8 % (66 452 henkilöä).

HUSin jäsenkuntien asukkaista yhteensä 544 539 käytti erikoissairaanhoidon palveluja vuonna 2019. Määrä kasvoi 25 917 henkilöllä (5,0 %) edellisestä vuodesta. Huomattava osa kasvusta johtui Helsingin kaupungin Malmin ja Haartmanin päivystystoimintaa tukevien osastojen siirrosta HUSiin. Ilman toimintojen siirtoa erikoissairaanhoidossa hoidettujen eri potilaiden määrä olisi pysynyt lähes ennallaan. HUS-alueen väestömäärä kasvoi 1,2 % (vuoden 2018 toteutunut väkiluku vs. ennakkoväkiluku 31.12.2019). Jäsenkuntien asukkaista noin joka kolmas (32,3 %) käytti vuoden 2019 aikana HUSin tuottamia tai järjestämiä erikoissairaanhoidon palveluja. Palveluita käyttäneiden jäsenkuntalaisten osuus väestömäärästä kasvoi em. toimintasiirtojen takia jonkin verran vuodesta 2018, jolloin toteuma oli 31,3 %. Palveluiden käytössä suhteessa kokonaisväestöön on suuria kuntakohtaisia eroja.

Seuraavassa kuvassa on esitetty jäsenkuntakohtaisesti HUSissa erikoissairaanhoidossa hoidettujen eri henkilöiden osuus kokonaisväestöstä vuosina 2018 ja 2019. Suurin

yksittäinen työnjaollinen muutos vuonna 2019 oli Helsingin kaupungin Malmin ja Haartmanin sairaaloiden päivystyspoliklinikkojen, päivystys- ja valvontaosastojen sekä päivystystä tukevien osastojen (sisätaudit) toimintojen siirtäminen osaksi HYKS-sairaanhoidoalueen toimintaa. Siirtojen vaikutus kasvatti vuonna 2019 noin 1,5 prosenttiyksiköllä hoidettujen eri erikoissairaanhoidon potilaiden osuutta jäsenkuntien asukasluvusta.

Hoidon saatavuus ja hoitoonpääsy

Sairaanhoidollinen palvelutuotanto	TP 2018	TP 2019	Muutos-% TP 2019 / TP 2018
Hoidon saatavuus ja hoitoonpääsy			
- Läheteiden määrä (elektiiviset)	315 391	330 189	4,7%
- Läheteiden käsittelyaika > 21 vrk, lkm	4 544	5 245	15,4%
> 21 vrk, lkm 31.12.2018		4 544	
- Hoitoonpääsyä osastolle odottavat potilaat 1)			
> 6 kk	497	1 121	125,6%
kaikki	16 960	17 827	5,1%
> 6 kk 31.12.2018		497	
- Polikliniseen hoitoon odottavat potilaat 1)			
> 3 kk	2 549	1 918	-24,8%
kaikki	28 640	28 401	-0,8%
> 3 kk 31.12.2018		2 549	

1) Hoitotakuun piiriin kuuluvat

Vuoden lopun tilanteessa hoitoon pääsy lain edellyttämässä ajassa heikentyi vuodeosastolle jonottaneiden osalta, mutta parantui poliklinikalle jonottaneiden osalta vuoteen 2018 verrattuna: vuoden 2019 lopussa vuodeosastohoitoon yli 6 kk oli odottanut 1 121 potilasta, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 497 potilasta. Vastaavasti kiireettömään polikliniseen tutkimukseen ja hoitoon yli 3 kk odottavien potilaiden lukumäärä oli vuoden 2019 lopussa 1 918 potilasta kun se edellisen vuoden lopussa oli 2 549 potilasta.

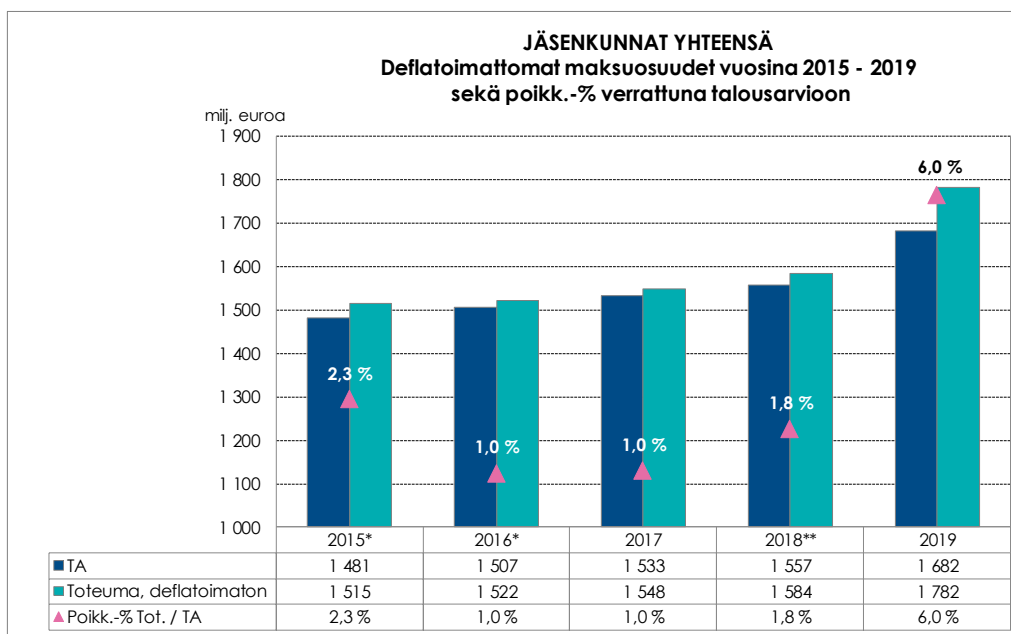
Jäsenkuntien maksuosuus (erikoissairaanhoidon palvelulaskutus)

Sairaanhoidollinen palvelutuotanto (Jäsenkuntien maksuosuus)	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikk.-% TP 2019 / TA 2019	Muutos-% TP 2019 / TP 2018
Palvelutuotanto					
- Laskutusosuudella painotettu volyymimuutos				3,9 %	3,2 %
- Psykiatrian hoitopäivät, lkm 1)	156 353		154 256		-1,3%
- NordDRG-tuotteet, lkm	703 912	694 727	725 763	4,5%	3,1%
DRG-ryhmät	138 294	142 789	153 087	7,2%	10,7%
DRG-O-ryhmät	154 237	155 385	161 429	3,9%	4,7%
Tähystykset	30 979	30 158	31 685	5,1%	2,3%
Pientoimenpiteet	105 587	98 121	104 074	6,1%	-1,4%
900-ryhmä	273 724	268 130	274 581	2,4%	0,3%
Kustannusperusteinen jakso	1 091	145	907	527,2%	-16,9%
- Käyntituotteet, lkm, somatiikka	1 351 790		1 406 946		4,1%
- Käyntituotteet, lkm, psykiatria	520 912		526 672		1,1%

1) Ei sisällä asumispalvelupäiviä

Jäsenkunnille tuotettujen erikoissairaanhoidon palveluiden määrä ylitti talousarviossa suunnitellun tason 3,9 % ja kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3,2 %. Jäsenkuntien maksuosuuslaskutus (erikoissairaanhoidon palvelutuotanto) ml. ostopalvelut ylitti talousarvion 6,0 % (100,1 milj. euroa). Toteumassa on kuitenkin suuria kuntakohtaisia eroja, kuten aikaisempinakin vuosina. 21 kunnan laskutus ylitti ja 3 kunnan laskutus vastaavasti alitti talousarvion. Talousarvioon verrattuna jäsenkuntien palveluiden käytön määrän vaikutus laskutuksen talousarvioilytykseen oli + 3,9 % (määräero) ja käytettyjen palveluiden sisällöllisessä kohdentumisessa tapahtuneen muutoksen ja siihen liittyen toteutuneen keskihinnan vaikutus oli + 1,5 % (valikoima- ja hintaero). Talousarvioilytyksestä 0,6 %-yksikköä aiheutui ostopalveluista. Vuodelta 2019 ei syntynyt jäsenkunnille ja erä-alueille palautettavaa ylijäämää.

Seuraavassa kuvassa on esitetty jäsenkuntien deflatoimaton maksuosuuslaskutus vuosina 2015 – 2019 ja poikkeamaprosentti talousarviosta.

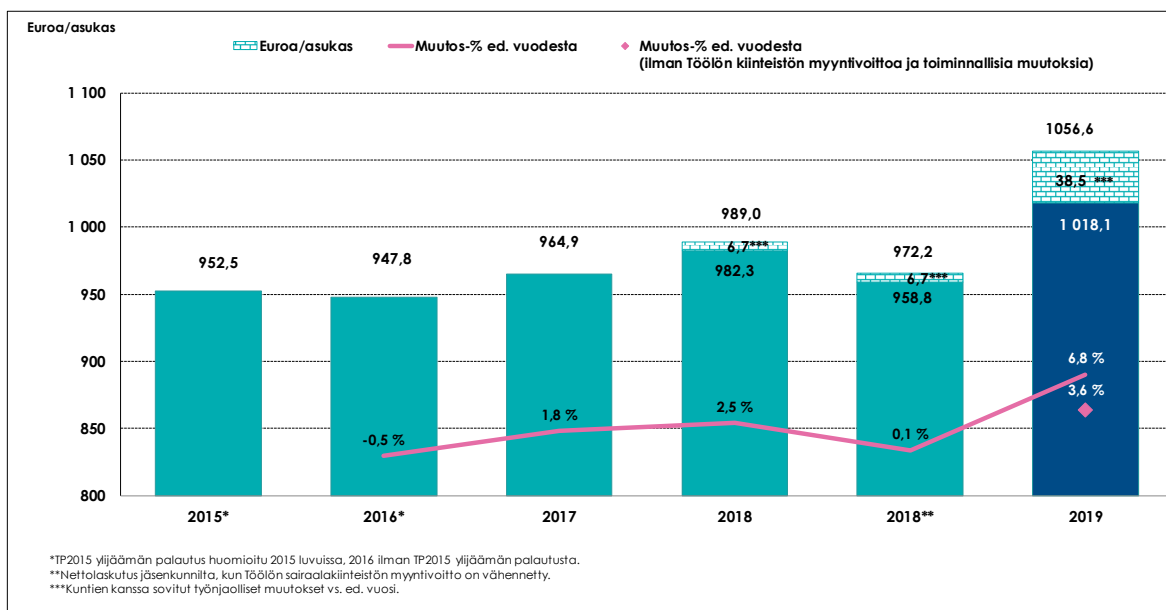

* TP 2015 ylijäämän palautus huomioitu 2015 luvuissa, 2016 ilman TP 2015 ylijäämän palautusta.

** Nettolaskutus jäsenkunnilta, kun Töölön sairaalakiinteistön myyntivoitto on vähennetty.

HUSin jäsenkuntien erikoissairaanhoidon asukaskohtaiset kustannukset olivat vuonna 2019 keskimäärin 1 057 euroa. Tämä on 6,8 % enemmän kuin vuonna 2018 (deflatoitu julkisten menojen hintaindeksillä, vuosi 2018 ilman Töölön sairaalakiinteistön myyntivoiton vaikutusta). Ilman Helsingin kaupungilta vuoden 2019 alussa siirtyneitä toimintoja erikoissairaanhoidon asukaskohtaiset kustannukset olivat vuonna 2019 keskimäärin 1 018 euroa, joka on 3,6 % enemmän kuin vuonna 2018.

Liitteessä 1 on esitetty jäsenkuntakohtaisesti maksuosuuslaskutuksen toteutuminen. Seuraavassa kuvassa on esitetty jäsenkuntien deflatoidut maksuosuudet euroa/asukas vuosina 2015 – 2019 sekä muutosprosentti edellisestä vuodesta.

Deflatoitu vuoden 2019 tasoon Tilastokeskuksen julkisten menojen hintaindeksillä (29.10.2019), kuntatalous terveydenhuolto (2019 = tammi-syyskuun ka). Väestö 31.12. vuosina 2015 – 2018, ennakkoväkiluku 31.12.2019.

Jäsenkuntien maksuosuuksien toteutuminen 2019 (tuhansina euroina)

Laskutus €	TP 2019	TA 2019	TP 2018	Poikk.-% TP 2019/ TA 2019	Muutos-% TP 2019/ TP 2018
Hyks-sha:n kunnat	1 278 577	1 211 156	1 152 230	5,6 %	11,0 %
H0049 Espoo	278 158	261 050	263 772	6,6 %	5,5 %
H0091 Helsinki	665 618	633 644	572 189	5,0 %	16,3 %
H0092 Vantaa	244 638	231 611	232 263	5,6 %	5,3 %
H0235 Kauniainen	9 646	9 236	9 172	4,4 %	5,2 %
H0245 Kerava	40 216	37 781	37 686	6,4 %	6,7 %
H0257 Kirkkonummi	40 300	37 833	37 554	6,5 %	7,3 %
Länsi-Uudenmaan sha:n kunnat	58 893	58 098	57 406	1,4 %	2,6 %
H0078 Hanko	11 993	12 104	11 542	-0,9 %	3,9 %
H0149 Inkoo	7 220	6 760	6 472	6,8 %	11,6 %
H0710 Raasepori	39 680	39 234	39 369	1,1 %	0,8 %
Lohjan sha:n kunnat	113 891	108 798	106 398	4,7 %	7,0 %
H0224 Karkkila	11 317	10 813	10 263	4,7 %	10,3 %
H0444 Lohja	61 561	58 885	55 894	4,5 %	10,1 %
H0755 Siuntio	7 288	7 175	6 438	1,6 %	13,2 %
H0927 Vihti	33 725	31 924	31 690	5,6 %	6,4 %
Hyvinkään sha:n kunnat	223 437	198 644	204 194	12,5 %	9,4 %
H0106 Hyvinkää	59 137	52 975	54 497	11,6 %	8,5 %
H0186 Järvenpää	51 627	44 300	46 362	16,5 %	11,4 %
H0505 Mäntsälä	24 732	21 805	22 318	13,4 %	10,8 %
H0543 Nurmijärvi	46 502	41 253	43 201	12,7 %	7,6 %
H0858 Tuusula	41 440	38 312	39 060	8,2 %	6,1 %
Porvoon sha:n kunnat	107 310	105 279	102 594	1,9 %	4,6 %
H0018 Askola	5 429	5 560	5 525	-2,4 %	-1,7 %
H0407 Lapinjärvi	3 070	3 074	3 054	-0,1 %	0,5 %
H0434 Loviisa	16 214	15 773	15 568	2,8 %	4,1 %
H0611 Pornainen	5 051	4 922	4 998	2,6 %	1,1 %
H0638 Porvoo	56 407	56 156	53 834	0,4 %	4,8 %
H0753 Sipoo	21 139	19 794	20 102	6,8 %	5,2 %
Jäsenkunnat yhteensä	1 782 108	1 681 975	1 622 822	6,0 %	9,8 %

Oman ja muun palvelutuotannon kokonaislaskutuksen jakautumisessa jäsenkuntien ja muiden maksajien välillä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Jäsenkuntien osuus kokonaislaskutuksesta on 90,1 %, joka on 0,7 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2018. HUSin jäsenkunnille tuottaman terveyskeskuspäivystystoiminnan osuus kokonaislaskutuksesta on 1,9 %.

Sairaanhoidollisen palvelutuotannon laskutus jäsenkunnilta ja muilta maksajilta

Laskutus (1 000 euroa)	TP 2019	TA 2019	Poikk.-% TP 2019/ TA 2019	TP 2018 (*)	Muutos-% TP 2019/ TP 2018 (*)	Ennuste 2019
Jäsenkunnat	1 820 833	1 724 496	5,6 %	1 609 396	13,1 %	1 624 725
- Jäsenkuntien maksuosuus	1 782 108	1 681 975	6,0 %	1 584 393	12,5 %	1 584 393
- Muu laskutus jäsenkunnilta	38 725	42 521	-8,9 %	25 003	54,9 %	40 332
* Siirtovivehoitopäivät	796	0		787	1,1 %	932
* Terv.keskuspäivystys	35 005	39 467	-11,3 %	21 065	66,2 %	35 382
* Kliininen hammashoito	1 041	2 556	-59,3 %	0		1 007
* Muu palvelutuotanto	1 883	497	278,9 %	2 126	-11,4 %	3 012
Muu laskutus	198 838	189 981	4,7 %	190 418	4,4 %	199 383
- Erva	78 452	68 101	15,2 %	67 923	15,5 %	77 585
- Muut sairaanhoitopiirit	84 853	87 598	-3,1 %	87 022	-2,5 %	84 483
- HYKSin Kliiniset Palvelut Oy	1 667	5 065	-67,1 %	4 688	-64,5 %	2 255
- Ulkomailla asuvat	3 593	1 608	123,4 %	1 311	174,0 %	3 256
- Kelan maksamat	6 004	0		5 382	11,6 %	0
- Puolustusvoimat	735	0		798	-7,9 %	0
- Vakuutusyhtiöt	18 414	0		18 064	1,9 %	19 161
- Muut maksajat	5 121	27 609	-81,5 %	5 230	-2,1 %	12 643

Luvut eivät sisällä ensihoitoa, lääkärihelikopteria eikä myrkytystietokeskusta.

*) Sisältää toiminnallisen ylijäämän palautuksen ja kiinteistön myyntivoiton

Sairaanhoidollisen palvelutuotannon laskutus muilta kuin jäsenkuntamaksajilta (198,8 milj. euroa) toteutui 8,9 milj. euroa (4,7 %) talousarviota suurempana. Muiden sairaanhoitopiirien laskutus alitti talousarvion 2,7 milj. euroa (3,1%), kun taas ERVA - alueen laskutus ylitti talousarvion 10,4 milj. euroa (15,2 %).

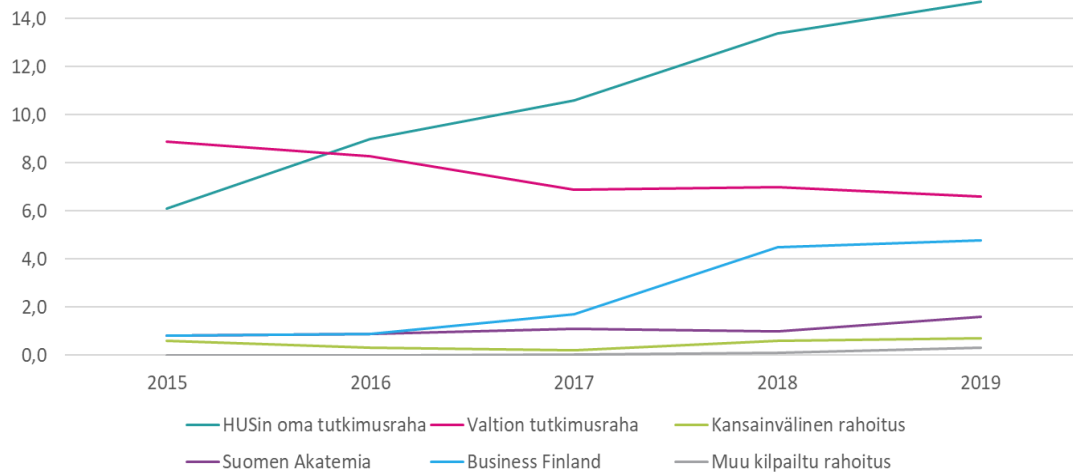
Opetus ja tutkimus

HUS sai HYKS:n erityisvastuualueen tutkimustoimikunnan myöntämää valtion terveyden tutkimuksen määrärahaa STM:n painoalueiden mukaisesti 9,4 milj. euroa (7,2 milj. euroa 2018). Määrärahasta myönnettiin 20 000-225 000 euron suuruisia rahoituksia yhteensä 112:lle yksi- tai kolmevuotiselle hankkeelle. Vuoden 2019 aikana valtion tutkimusmäärärahaa käytettiin 6,6 milj. euroa.

HUSin tutkimusmääräraha talousarviossa oli 15 milj. euroa (14 milj. euroa 2018), jonka toteutunut käyttö oli 14,7 milj. euroa. Talousarvio ei toteutunut suunnitellusti, koska Biopankille suunniteltu näytesäilytysjärjestelmäinvestointi ei toteutunut vuoden 2019 aikana. Merkittävin osa (8,1 milj. euroa) tutkimusmäärärahan käytöstä muodostui tulosityksiköille jaetusta sairaalan tutkimusrahasta. Rahoitusta on käytetty myös tutkimuksen yleisiin infrastruktuurikuluihin, kuten tutkimustilavuokriin, kirjallisuus- ja ICT-palveluihin, tutkimusyhteistyöhankkeiden kulujen sekä omarahoitusosuuksien kattamiseen.

Ulkoinen tutkimusrahoitus muodostui Suomen Akatemian, EU:n, Business Finlandin sekä muiden rahoittajien myöntämistä tutkimusrahoituksista. Vuoden 2019 aikana ulkopuolista rahaa käytettiin 7,3 milj. euroa (6,2 milj. euroa 2018). Tutkimusrahan käytön kehitys vuosina 2015-2019 on esitelty alla olevassa kuvaajassa.

Tutkimusrahan käyttö 2015-2019 (milj. euroa)

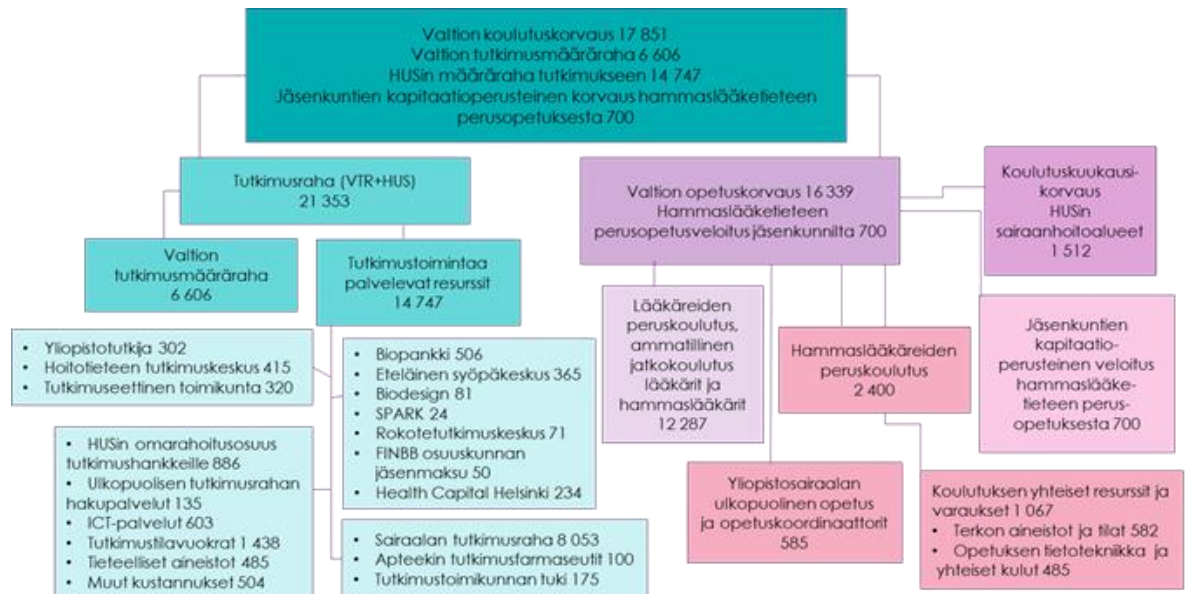

Tutkimusrahan käytön kehitys vuosina 2015-2019

HUSin saama valtion korvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta oli tutkintojen ja koulutuksen aloituspaikkojen perusteella 16,3 milj. euroa (16,1 milj. euroa 2018).

Korvaus tutkintoa kohden oli 46 000 euroa (46 400 euroa 2018).

Koulutuskuukausiperusteinen korvaus oli 850 euroa (850 euroa 2018) ja HUS laskutti tällä perusteella valtiolta 1,5 milj. euroa. Koulutuskorvauksen käyttö on esitetty alla olevassa kuvassa. Alla olevassa taulukossa on kuvattu valtion tutkimusta ja opetusta varten annetun määrärahan käyttö ja HUSin tutkimusmäärärahan käyttö vuonna 2019.

Valtion tutkimusta ja opetusta varten annetun määrärahan ja HUSin tutkimusmäärärahan käyttö vuonna 2019 (1 000 euroa)

Talous

Oheisessa tunnuslukutaulukossa on esitetty vuoden 2019 keskeiset talouden tunnusluvut vertailukelpoisessa muodossa.

Talouden tunnuslukuja	TA 2019					TP 2019 ****)	Poikkeama-% TP 2019/ TA 2019	Muutos-% TP 2019/ TP 2018
	TP 2017	TP 2018	13.12.2018 *)	13.6.2019 **)	12.12.2019 ***)			
- Jäsenkuntien maksuosuus	1 548,2	1 584,4	1 682,0	1 682,0	1 761,1	1 782,1	6,0 %	12,5 %
- Muu myynti yhteensä	590,4	723,2	694,9	694,9	708,6	730,0	5,1 %	1,0 %
- Toimintatuotot yhteensä	2 138,7	2 307,5	2 376,9	2 376,9	2 469,7	2 512,1	5,7 %	8,9 %
- Toimintakulut yhteensä	2 013,0	2 186,2	2 277,8	2 277,8	2 387,2	2 408,9	5,8 %	10,2 %
- Nettorahoituskulut	11,7	11,7	13,1	13,1	13,1	12,9	-1,0 %	10,0 %
- Vuosikate	114,0	109,6	86,0	86,0	69,3	90,3	4,9 %	-17,7 %
- Poistot	118,3	109,6	106,0	106,0	105,2	105,3	-0,7 %	-3,9 %
- Satunnaiset erät	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 %	0,0 %
- Tilikauden tulos	2,5	0,0	-20,0	-20,0	-35,9	-15,0		
- Toimintatuotot/toimintakulut %	106,2	105,6	104,3	104,3	103,5	104,3	-0,1 %	-1,2 %
- Vuosikate/poistot %	96,4	100,0	81,1	81,1	65,9	85,7	5,7 %	-14,3 %
- Investoinnit	163,1	177,2	202,0	209,0	213,0	209,1	3,5 %	18,0 %
- Lainakanta	291,9	307,0	452,1	452,1	452,1	527,1	16,6 %	71,7 %
- Omavaraisuusaste %	35,4	34,5	väh. 30 %	väh. 30 %	väh. 30 %	27,8		-19,5 %
- Suhteellinen velkaantuneisuus %	30,6	29,7				37,0		24,8 %
- Kertynyt yli-/alijäämä 31.12.	0,0	0,0	-20,0	-20,0	-35,9	-15,0		

Sitovien tavoitteiden muutokset perustuvat 9+3/2019 ennusteeseen

*) Valtuuston hyväksymä talousarvio 13.12.2018

**) Muutettu talousarvio, valtuuston hyväksymä 13.6.2019

***) Muutettu talousarvio, valtuuston hyväksymä 12.12.2019

****) Lainakanta TP 2019 sisältää 75 milj. euroa lyhytaikaista lainaa

Toimintatuotot

HUSin toiminta oli vuonna 2019 tuotteistettujen palveluiden ja hoidettujen potilaiden lukumäärällä mitattuna jälleen laajempaa kuin koskaan. Hoidettujen erikoissairaanhoidon potilaiden määrä kasvoi 5,2 % ja terveyskeskuspotilaiden peräti 70,6 %, johtuen Malmin ja Haartmanin päivystysintegraatiosta. Palveluryhmien laskutusosuudella painotetulla toimintavolyymilla ilmaistuna annettujen hoitojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 4,7 %. Näin suureen määrälliseen kasvuun ei vuoden 2019 talousarviossa osattu varautua. Vuoden 2019 toimintaa ja taloutta suunniteltaessa huomioitiin jäsenkuntien kassa sovitut työnjaolliset muutokset sekä sisäiset toiminnalliset muutokset. Tuotannon määrään vaikutti palveluiden kysynnän kasvu väestön ikääntyessä, lääkehoitojen kehittyminen erityisesti syöpätaudeissa sekä hoitokäytänteiden ja teknologian kehittyminen.

HUS-kuntayhtymän toimintatuotoista (2 512,1 milj. euroa) 70,9 % muodostui jäsenkuntien erikoissairaanhoidon laskutuksesta, 6,4 % muista sairaanhoidollisista palveluista jäsenkuntien perusterveydenhuollolle ja 11 % muille maksajille (mm. puolustusvoimat, vakuutusyhtiöt ja muut sairaanhoitopiirit). Tukipalveluiden myynnin osuus jäsenkunnille ja erva-alueelle oli 5,1 %. Valtion korvaus lääketieteellisen opetukseen ja yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen oli vain 1,0 %. Osuus on laskenut vuosi vuodelta. Potilaiden maksamien poliklinikka- ja vuodeosastohoitomaksujen osuus oli 3,6 %. Lisäksi HUS sai toimintatuottoja ulkoisesta tutkimusrahoituksesta 0,9 % toimintatuotoista ja muita toimintatuottoja mm. henkilöstön työsuhteasunnoista sekä ulkopuolille vuokratuista toimitiloista 1,1 %.

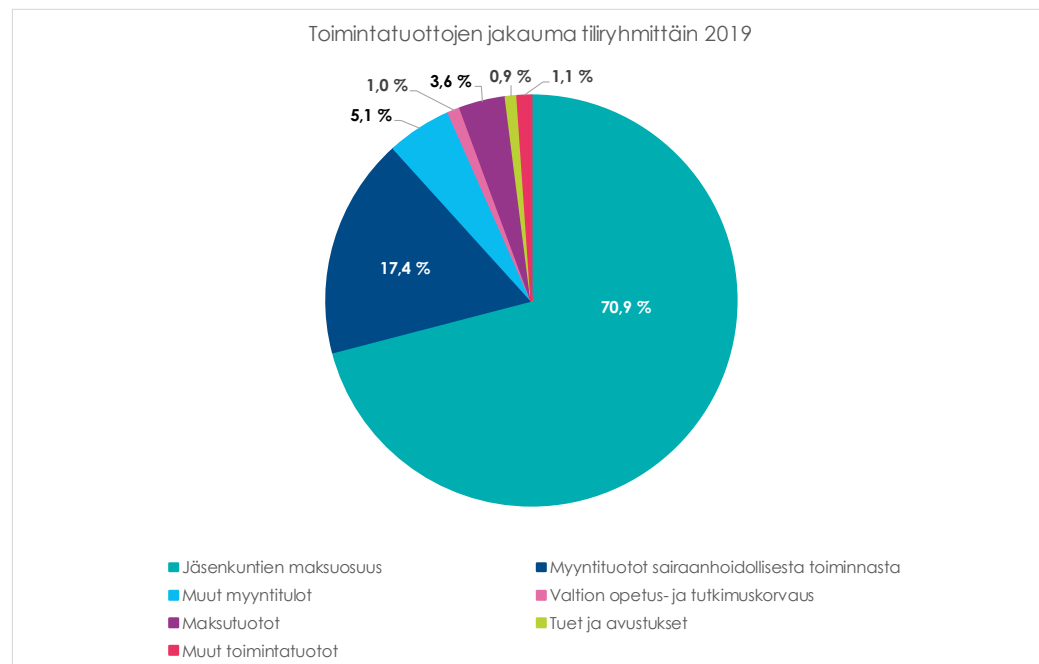
Myyntituotot (2 370,5 milj. euroa) ylitti talousarvion 105,1 milj. euroa (4,6 %) ja kasvoi edellisvuodesta 222,4 milj. eurolla. Talousarvioylitys aiheutui jäsenkuntien maksuosuudesta sekä muista myyntituloista. Jäsenkuntien maksuosuus 1 782,1 milj.

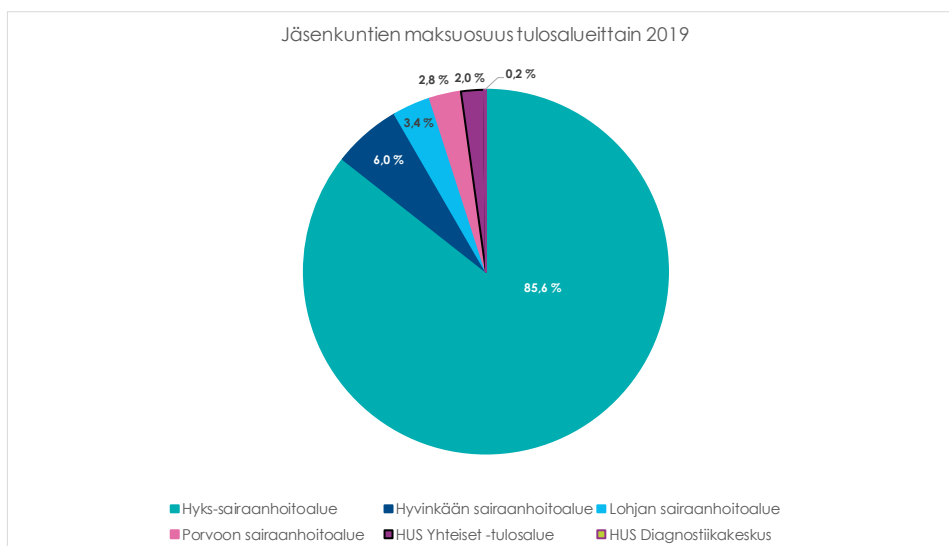
euroa ylitti talousarvion 100,1 milj. euroa (6,0 %) ja edellisen vuoden 197,7 milj. euroa. Jäsenkuntien maksuosuuden toteutuminen on analysoitu tarkemmin tilinpäätöksen kappaleessa 5. HUSin sairaanhoitotoiminta.

Toimintatuottojen erittely maksajittain on esitetty alla olevassa taulukossa.

Toimintatuottojen erittely maksajittain (1 000 euroa)	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikkeama-% TP 2019/ TA 2019	Muutos-% TP 2019/ TP 2018
Myyntituotot jäsenkunnilta	1 823 145	1 934 073	2 017 965	4,3 %	10,7 %
Jäsenkuntien maksuosuus	1 584 394	1 681 975	1 782 108	6,0 %	12,5 %
Muu myynti jäsenkunnille	237 144	250 536	234 294	-6,5 %	-1,2 %
Jäsenkuntien erityisvelvoitemaksut	1 608	1 562	1 563	0,1 %	-2,7 %
Myyntituotot muilta	287 557	186 449	277 667	48,9 %	-3,4 %
Muut kunnat ja kuntayhtymät	218 333	141 565	235 264	66,2 %	7,8 %
Valtio	9 032	5 856	9 284	58,5 %	2,8 %
Yksityissektori	60 192	39 028	33 119	-15,1 %	-45,0 %
Valtion opetus- ja tutkimuskorvaus	24 605	24 506	24 443	-0,3 %	-0,7 %
Muut myyntituotot	12 787	120 392	50 433	-58,1 %	294,4 %
Myyntituotot yhteensä	2 148 095	2 265 419	2 370 508	4,6 %	10,4 %
Maksutuotot	83 423	91 283	91 282	0,0 %	9,4 %
Tuet ja avustukset	24 907	9 571	22 943	139,7 %	-7,9 %
Muut toimintatuotot	51 121	10 610	27 410	158,3 %	-46,4 %
Toimintatuotot yhteensä	2 307 546	2 376 883	2 512 142	5,7 %	8,9 %

Alla olevissa kuvissa on esitetty toimintatuottojen jakauma tiliryhmittäin sekä jäsenkuntien maksuosuus tulosalueittain.

Myyntituotot sairaanhoidollisesta toiminnasta (435,9 milj. euroa) sen sijaan alitti talousarvion 2,6 milj. eurolla, mutta kasvoi edellisvuodesta 11,4 milj. euroa. Alitus aiheutui Helsingin päivystysintegraatiosta, jonka osalta talousarviovaiheessa oli useita epävarmuustekijöitä. Muihin myyntituottoihin kirjautuu myynti mm. muille sairaanhoitopiireille, vakuutusyhtiöille, puolustusvoimille, vakuutusyhtiöille sekä erillissopimuksiin perustuva myynti jäsenkunnille (mm. ensihoito, terveyskeskuskäynnit- ja -hoitopäivät, lääkäripalveluiden myynti terveyskeskustoiminnan tukemiseksi sekä apuvälinepalvelut) sekä siirtoviivehoitopäivät. Kasvu edelliseen vuoteen selittyy diagnostisten palveluiden myynnillä Kymsotelle 6,4 milj. euroa, ja muille maksajille 5,0 milj. euroa. Sairaanhoidollisten palveluiden myynti erva-alueelle kasvoi noin 10,5 milj. eurolla, mutta myynti laski Pirkanmaalle 3,8 milj. eurolla ja Hyksin kliiniset palvelut Oy:lle 2,9 milj. euroa. Myynti Hyksin kliiniset palvelut Oy:lle laski, koska HUS siirsi kilpailuneutraliteetin ja ulkolaisten vakuutusyhtiöiden edellyttämät potilaat omaan hoitoonsa. Näiden myötä myynti ulkomailla asuville kasvoi vastaavasti 2,0 milj. euroa.

Muut myyntitulot (128,0 milj. euroa), ylittivät talousarvion 7,6 milj. eurolla (6,4 %) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 13,4 milj. euroa. Tiliryhmän tuotot muodostuvat muista kuin sairaanhoidollisia tukipalveluita tuottavien tulosalueiden ulkoista tuotoista. Talousarvioylityksestä 2,5 milj. euroa aiheutui FinnGen-hankkeen talousarviota suuremmasta yritysrahoituksesta sekä hankkeen jaksotuksesta eri vuosille. Lisäksi HUS Logistiikka sai talousarviota ennakoitua enemmän toimintatuottoja ervalta ja Keusotelta (1,7 milj. euroa). Kasvu edellisvuodesta selittyy sillä, että HUS Logistiikan myynti ylitti edellisvuoden Helsingin tarvikelogistiikassa 1,2 milj. euroa, Helsingin kaupungin sairaalakiinteistöjen sisälogistiikassa 0,8 milj. euroa ja Keusotelle 4,1 milj. euroa. Tietohallinnon myynti Apotti- ja Uusimaa 2019 resurssien osalta ylitti talousarvion 1,4 milj. eurolla ja palvelunohjaus- ja tilanhallintajärjestelmän palveluiden tuottaminen Kymsotelle 0,5 milj. euroa. Lisäksi HUS Asvian myynti ylitti talousarvion yhteensä 1,3 milj. eurolla (mm. Hyvinkään H-sairaalan ja Espoon uuden sairaalan laitoshuolto- ja ruokapalvelut sekä Helsingin kaupungin päivystystoiminnan integraatiossa siirtyneet alihankintasopimukset). Samat muutokset aiheuttivat kasvun myös edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtion opetus- ja tutkimusmääräraha (24,4 milj. euroa), käyttö alitti talousarvion noin 63 000 eurolla (-0,3 %) ja edellisen vuoden 162 000 euroa. Alitus johtui

tutkimusrahan monivuotisuudesta. Tutkimushankkeiden tarkkaa vuosien välistä jaksotusta on talousarviovalmistelun yhteydessä haastavaa ennakoida.

Maksutuotot (91,3 milj. euroa), joka muodostuu pääosin asiakkaiden hoitomaksuista, toteutui talousarvio mukaisena, mutta kasvoi edellisestä vuodesta 7,9 milj. eurolla. Kasvu johtui palvelutuotannon kasvusta sekä Malmin ja Haartmanin päivystystoimintojen siirrosta HUSin vastuulle.

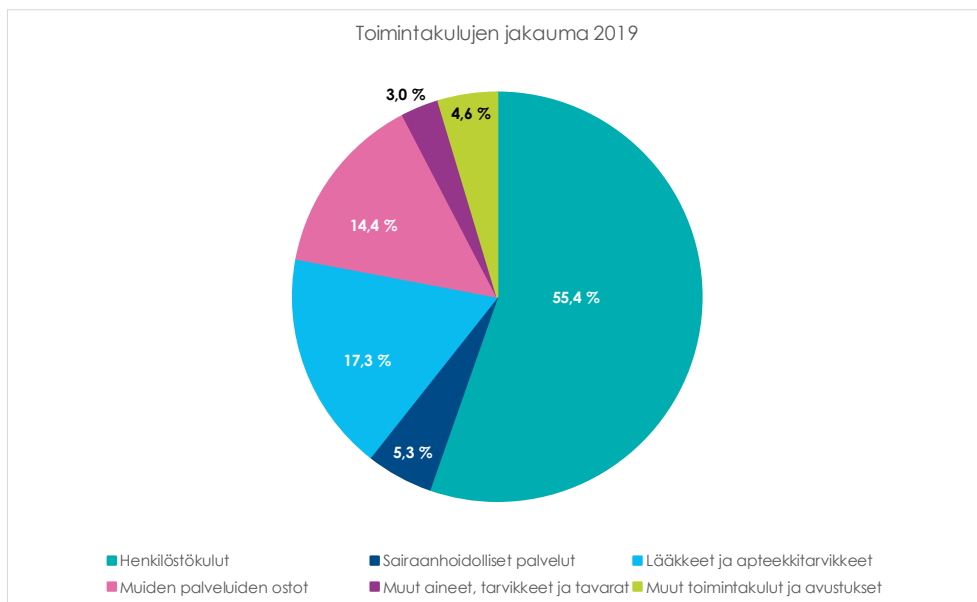
Tuet ja avustukset (22,9 milj. euroa) ylittivät talousarvion 13,4 milj. eurolla, mutta laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,0 milj. eurolla. Ylitys ja talousarvioalitus aiheutuivat Tietohallinnon saamasta avustuksesta Uudenmaan liitolta, joka kohdistui Uudenmaan maakuntavalmisteluun liittyvästä työpanoksesta ja tietojärjestelmästä.

Muut toimintatuotot (27,4 milj. euroa) ylittivät talousarvion 16,8 milj. eurolla, mutta laskivat edellisvuodesta 23,7 milj. euroa. Talousarviolityksestä 15,8 milj. euroa aiheutui kertaluonteisesta potilasvakuutuslain muutoksesta liittyen vammaispalvelulain regresseihin. Loppu talousarviolityksestä aiheutui vuokratuottojen kasvusta (0,5 milj. euroa) sekä muista toimitilatuotoista. Lasku edelliseen vuoteen verrattuna aiheutui vuoden 2018 Töölön kiinteistön myyntivoitosta 38,4 milj. euroa.

Toimintakulut

HUSin toimintakulut (2 408,9 milj. euroa) ylittivät talousarvion 5,8 % eli 131,1 milj. euroa ja vastaavasti toimintavolyymi ylitti 3,3 % talousarvion. Kun huomioidaan jäsenkunnilta HUSille siirtyneiden uusien toimintojen kulut ja Apotin käyttöönotosta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset, oli toimintakulujen vertailukelpoinen kasvu tammi-joulukuussa viime vuoteen verrattuna 5,0 %. Toimintakulujen kokonaiskasvu viime vuodesta, sisältäen HUSille siirtyneet uudet toiminnot oli 10,2 %.

Sitovat nettokulut ylittivät talousarvion 6,5 % (111,0 milj. euroa) ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 11,7 % (190,1 milj. euroa) ilman Töölön myyntivoittoa 2018 ja potilasvakuutuksen kertaluonteista tuottoa 2019. Toteutunut kumulatiivinen talousarviolitys johtuu osittain volyymien kasvusta aiheutuneesta toimintakululylytyksestä ja sen synnyttämästä potilashoidon määrään sidottujen muuttuvien kulujen kasvusta (mm. hoitotarvikkeet, lääkkeet ja sairaanhoidollisten palvelujen ostot). Sitovien nettokulujen vertailukelpoinen (vuosi 2019 ilman uusia toimintoja) kasvu edellisestä vuodesta oli 4,7 %, kun Töölön kiinteistön myyntivoiton vuoden 2018 ja potilasvakuutuksen kertaluonteisen tuoton vuoden 2019 sitovia nettokuluja alentavat vaikutukset eliminoidaan.

Kululajikohtaisesti tarkasteltuna henkilöstökulut ylittivät talousarvion 1,6 %. Palvelujen ostot ylittivät talousarvion 66,4 milj. euroa (16,3 %) ja tarvikekulut ylittivät talousarvion 40,1 milj. euroa (8,9 %). Kokonaistasolla tulosalueiden laatiman 2019 talousarvion kululajikohdennus aineiden ja tarvikkeiden sekä palveluiden ostojen osalta on liian alhainen ja vastaavasti muiden kululajien talousarvio suhteessa liian korkea. Poistot ja arvonalentumiset alittivat talousarvion 0,7 milj. eurolla (-0,7 %).

Henkilöstökulut (1 333,8 milj. euroa) ylittivät talousarvion 21,0 milj. euroa (1,6 %) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 100,0 milj. euroa. Palkkojen ja palkkioiden (1 103,5 milj. euroa talousarvioylitys oli 29,6 milj. euroa (2,8 %) ja kasvu edelliseen vuoteen 86,7 milj. euroa henkilöstösivukulut 230,3 milj. euroa alittivat talousarvion 8,6 milj. euroa (-3,6 %), mutta kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 13,3 %). Toteutunut henkilösivukuluprosentti oli 20,9 %, Henkilösivukulujen alitus aiheutui ennakoitua pienemmistä kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuista, työttömyysvakuutusmaksuista ja lakisääteisistä tapaturmavakuutusmaksuista.

Sopimuskorotusten (1.5.2018 korotus, 1.1.2019 järjestelyvaraerä ja 1.4.2019 korotus) kustannusvaikutus verrattuna edellisen vuoden palkkoihin ja palkkioihin oli 2,0 %. Kasvusta edelliseen vuoteen lähes puolet, 41,6 milj. euroa, selittyy toimintojen siirroilla jäsenkunnilta, siirrot on eritelty alla olevassa taulukossa. Lisäksi työaikakorvaukset kasvoivat voimakkaasti, niiden vaikutus oli 20,5 milj. euroa. Henkilöstömäärän kasvu ja palkkaliukuma kasvattivat henkilöstökustannuksia 4,7 milj. euroa. Henkilömäärän kasvuun vaikutti Apotti-potilastietojärjestelmän käyttöönottoon liittyvät henkilöstöresurssi. Talousarvioylitys aiheutui pääosin työaikakorvausten kasvusta, jotka kohdistuivat kliiniseen ja hoitotakuun toteutumiseen liittyviin lisätöihin.

Kikyn vaikutuksia pienentävä kertaerä puolestaan pienensi eroa vuoteen 2018 7,2 milj. eurolla. Palkkojen ja palkkioiden muutos edelliseen vuoteen on eritelty tarkemmin luvussa 8. Henkilöstö.

Palveluiden ostot (473,9 milj. euroa) ylittivät talousarvion 66,4 milj. euroa (16,3 %) ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 73,0 milj. eurolla. Sairaanhoidollisten palveluiden ostot ylittivät talousarvion 24,3 milj. eurolla. Sairaanhoidollisten palveluiden talousarviolitus aiheutui Päijät-Hämeen, Kymsoten, Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan sairaanhoitopiireiltä ja lähes puolet siitä aiheutui vapaan valinnan potilaiden palveluiden ostoista. HUSista hakeutui muualle 5 114 potilasta, joiden kustannukset olivat 10,2 milj. euroa. Muualle hoitoon hakeutuneet potilaat olivat pääosin erikoisaloilta, joissa HUSilla on pitkät hoitojonot, kuten sydänpotilaat.

Jäsenkuntien potilaiden tarvitsemat psykiatriset palvelut valtion sairaaloissa (mm. vankimielisairaat) (6,3 milj. euroa) ylittivät talousarvion 2,4 milj. eurolla ja niiden tarve kasvoi edellisestä vuodesta 0,6 milj. eurolla. Vuodeosasto- ja avohoitopalveluiden ostot 20,6 milj. euroa ylittivät talousarvion 2,6 milj. eurolla ja kasvoivat edellisestä vuodesta noin 1,0 milj. eurolla. Talousarvion ylitys kohdistui erityisesti Hyksin kardiologian ja KNK-tautien sekä syöpätautien dialyysihoitoihin ja palliatiiviseen hoitoon. Näissä toiminnoissa tarvittiin hoidon pääsyn turvaamiseksi sekä palliatiivisen hoidon erityisosaamisen vuoksi edelleen myös ostopalveluita.

Laboratorio- ja radiologisten palveluiden ostot 18,1 milj. euroa ylittivät talousarvion 5,1 milj. eurolla ja kasvoivat edellisestä vuodesta noin 0,7 milj. euroa. Talousarviolitus sekä kasvu edelliseen vuoteen aiheutuivat alihankintapalveluiden kasvusta kemian tutkimusten väistöjen sekä käyttökorvaussopimusten muutoksen vuoksi.

Kuntoutus – ja terapiapalveluissa (17,3 milj. euroa) talousarvio ylittyi 5,5 milj. eurolla, mutta niiden käyttö laski edellisvuodesta 0,8 milj. eurolla. Kasvu aiheutui mm. tulkkipalveluiden, selkäydinvammapotilaiden sekä psykiatristen potilaiden (sekä aikuis- että lastenpsykiatria) ennakoitua korkeammasta palvelutarpeesta. Tulkkipalveluissa saatiin säästöä, koska siirryttiin käyttämään entistä enemmän etätulkkauksia.

Toimisto- ja asiantuntijapalvelut ylittivät talousarvion 40,7 milj. eurolla ja kasvoivat edellisestä vuodesta 57,1 milj. euroa. Kasvu aiheutui työvoiman vuokrauksesta (31,0 milj. euroa), jonka käyttö ylitti talousarvion 9,3 milj. eurolla ja sen käyttö kasvoi edellisvuodesta 8,1 milj. euroa. Kasvu ja talousarviolitus aiheutuivat Haartmanin ja Malmin päivystystoiminnan tarvitsemista resursseista sekä työterveyslääkäreiden aiempaa heikommasta saatavuudesta. ICT-palvelut 150,1 milj. euroa ylittivät talousarvion 31,9 milj. euroa sekä ylittivät edellisen vuoden kustannukset 45,2 milj. eurolla. Valtaosa kasvusta aiheutui Apotti- ja Uranus-potilastietojärjestelmien päällekkäisistä kustannuksista. Lisäksi logistiikan sekä henkilöstö- ja taloushallinnon ERP-järjestelmä vaihdettiin pilviversioon tilikauden aikana.

Puhtaanapito- ja pesulapalvelut (22,2 milj. euroa) ylitti talousarvion 1,9 milj. eurolla. Rakennusten ja alueiden kunnossapitopalvelut (40,7 milj. euroa) ylittivät talousarvion 2,7 milj. eurolla, mutta toisaalta koneiden- ja kaluston sekä laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (18,8 milj. euroa) alittivat talousarvion 2,1 milj. eurolla. Majoitus- ja ravitsemispalvelut sekä matkustus ja kuljetuspalvelut, yhteensä 8,6 milj. euroa ylittivät talousarvion 1,7 milj. eurolla, koulutus ja terveystieteiden palveluissa (8,2 milj. euroa) syntyi säästöä 3,5 milj. euroa. Säästö syntyi kulukurin, mutta erityisesti useiden päällekkäisten tietojärjestelmähankkeiden vuoksi (mm. Apotti), henkilöstöllä ei ollut aikaa muihin kuin järjestelmäkoulutuksiin. Muut palvelut (15,4 milj. euroa) ylitti budjetin 2,0 milj. eurolla, mikä aiheutui ennakoitua suuremmasta volyymisidonnaisesta tutkimuskapasiteettitarpeesta laboratoriopalveluissa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat (489,2 milj. euroa) ylittivät talousarvion 40,1 milj. eurolla (8,9 %) ja niiden käyttö kasvoi edellisestä vuodesta 27,0 milj. euroa. Ylitys ja kasvu edellisestä vuodesta aiheutui lääkkeistä ja hoitotarvikkeista (37,0 milj. euroa) sekä kalustosta ja välineistöstä (3,0 milj. euroa). Lääkkeiden osuus talousarvioylityksestä oli 17,2 milj. euroa, tutkimus- ja hoitotarvikkeiden 13,6 milj. euroa, laboratoriotarvikkeiden 1,2 milj. euroa, kuntoutuksen apuvälineiden 1,3 milj. euroa sekä implanttien ja proteesien 3,9 milj. euroa. Tutkimus- ja hoitotarvikkeiden talousarvion ylittymiseen ja kasvuun edellisestä vuodesta on vaikuttanut toimenpiteiden ja tutkimusten määrän kasvun lisäksi erityistarvikkeita vaativien tutkimusten ja toimenpiteiden suhteellisesti suurempi osuus sekä kalliimpaan hoitoteknologiaan siirtyminen.

HUSissa oli lääkkeiden saavuusongelmia vuonna 2019 585 valmisteella (2018 510 valmistetta) HUSin lääkevalikoimaan kuuluvista valmisteista. Lääkekustannusten kasvusta euromääräisesti suurin kasvu kohdistuu ATC-luokkaan syöpälääkkeet ja immuunivasteen muuntajat, joka muodostaa 45 % HUSin lääkekustannuksista. Jäsenkuntien tartuntatautilääkkeiden kustannusten kasvu muodostui hoidettavien potilaiden määrän kasvusta. C-hepatiitin hoitoa saavien potilaiden määrä kasvoi peräti 25 %:lla. HUS Apteekin myynti tartuntatautilääkkeiden osalta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 milj. eurolla (3 %), josta C-hepatiitin hoitoon käytettävien lääkkeiden osuus oli 1,2 milj. euroa.

Avustukset (5,7 milj. euroa) ylittivät talousarvion 1,5 milj. eurolla ja kasvoivat edellisestä vuodesta 0,4 milj. euroa. Ylitys aiheutui kardiologian, verisuonikirurgian, urologian ja silmätautien palveluseteleiden suunniteltua suuremmasta käytöstä.

Muut toimintakulut (106,3 milj. euroa) ylittivät talousarvion 2,1 milj. eurolla (2,0 %) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 22,3 milj. euroa. Kasvu edelliseen vuoteen aiheutui uusista vuokrakiinteistöistä. Lisäkustannuksia aiheutui Töölön sairaalan takaisin vuokrauksesta 2,8 milj. euroa, Haartmanin sairaalan 1,9 milj. euroa ja Malmin sairaalan 2,6 milj. euroa päivystysintegraation yhteydessä siirtyneistä tiloista ja autohallipaikoista. Orton Oy:lta vuokratuista tiloista 0,5 milj. euroa, Lasten- ja päihdepsykiatrian Töölön väliaikaisista tiloista 2,7 milj. euroa, Glaukooman, Foniatrian ja Psykiatrian vuokratiloista Pasilan Rubik -kiinteistössä 2,7 milj. euroa, Hyvinkään H-sairaalan tilavuokrasta 1,2 milj. euroa, Apotin koulutustiloista Espoon Innopolista 0,6 milj. euroa sekä muista pienemmistä vuokratiloista. Lisäksi luottotappiot (5,4 milj. euroa) kasvoivat edellisvuodesta 1,7 milj. euroa ja ylittivät talousarvion 3,6 milj. eurolla.

Rahoitustuotot ja -kulut (12,9 milj. euroa)

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 0,1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä. Korkokulut toteutuivat ennakoitua alhaisempina, kun pitkäaikaisen lainan nosto ajoittui vasta lokakuulle ja lainan korko kiinnitettiin 10 vuodeksi kiinteään 0 % korkoon. Kuntayhtymän maksuvalmiuden turvaamiseksi nostettiin touko-kesäkuussa 65 milj. euroa lyhytaikaista lainaa noin 5 kuukaudeksi ennen pitkäaikaisen lainan nostoa, ja joulukuussa 75 milj. euroa 4 kuukaudeksi. Negatiivisista koroista johtuen kuntayhtymä vastaanotti näistä lyhytaikaisista lainoista korkoa, joka pienensi osaltaan korkokuluja. Korkotuotot toteutuivat talousarviota korkeampina kassavaroille saaduista tuotoista johtuen. Muut rahoitustuotot toteutuivat ennakoitua suurempina, ne muodostuivat pääasiassa kuntayhtymälle maksetuista viivästyskoroista. Muut rahoituskulut muodostuivat pääasiassa jäsenkunnille maksetuista peruspääoman

koroista (11,7 milj. euroa). Muita rahoituskuluja kasvattivat kuntayhtymän maksamat viivästyskorot, joista epäpätevyysalennuksiin liittyvät viivästyskorot olivat merkittävät.

Poistot ja arvonalentumiset (105,3 milj. euroa)

Poistot ja arvonalentumisen alittivat talousarvion 0,7 milj. euroa (-0,7 %) ja laskivat edellisvuoteen verrattuna 4,3 milj. euroa. Alitus edelliseen vuoteen verrattuna selittyy vuoden 2018 Lastenklinikan kertapoistolla, joka oli 4,9 milj. euroa. Talousarvioalitus aiheutui lähinnä tietojärjestelmähankkeiden käyttöönottojen viivästymisellä.

Tilikauden tulos

HUS-kuntayhtymän tilikauden tulos sisältäen potilasvakuutuksen kertaluontoisen palautuksen oli -15,0 milj. euroa. Tilikaudelle asetettu tulostavoite oli -20,0 milj. euroa. Toiminnallinen tulos oli -30,9 milj. euroa (2018 89,7 milj. euroa). Tilikaudelta ei syntynyt aiempien vuosien tapaan palautettavaa ylijäämää jäsenkunnille.

Alla olevassa taulukossa on esitetty HUS-kuntayhtymän virallinen tuloslaskelma.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2019	TA 2019 13.12.2018	Poikkeama-% TP 2019/ TA 2019	TP 2018	Muutos-% TP 2019/ TP 2018	ENN 2019	Poikkeama-% TP 2019/ ENN 2019
Toimintatuotot yhteensä	2 512 142	2 376 883	5,7 %	2 307 546	8,9 %	2 469 660	1,7 %
Myyntituotot	2 370 508	2 265 419	4,6 %	2 148 095	10,4 %	2 346 762	1,0 %
Jäsenkuntien maksuosuus	1 782 108	1 681 975	6,0 %	1 584 394	12,5 %	1 761 056	1,2 %
Muut palvelutulot	435 920	438 547	-0,6 %	424 486	2,7 %	435 646	0,1 %
Muut myyntituotot	128 037	120 392	6,4 %	114 609	11,7 %	125 555	2,0 %
Valtion opetus- ja tutkimuskorvaus	24 443	24 506	-0,3 %	24 605	-0,7 %	24 505	-0,3 %
Maksutuotot	91 282	91 283	0,0 %	83 423	9,4 %	91 329	-0,1 %
Tuet ja avustukset yhteensä	22 943	9 571	139,7 %	24 907	-7,9 %	20 537	11,7 %
Muut toimintatuotot yhteensä	27 410	10 610	158,3 %	51 121	-46,4 %	11 031	148,5 %
Toimintakulut yhteensä	2 408 948	2 277 810	5,8 %	2 186 175	10,2 %	2 387 220	0,9 %
Henkilöstökulut	1 333 841	1 312 842	1,6 %	1 233 827	8,1 %	1 327 504	0,5 %
Palvelujen ostot	473 914	407 511	16,3 %	400 900	18,2 %	465 668	1,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	489 184	449 055	8,9 %	462 192	5,8 %	483 880	1,1 %
Avustukset yhteensä	5 704	4 159	37,2 %	5 301	7,6 %	5 627	1,4 %
Muut toimintakulut	106 305	104 243	2,0 %	83 955	26,6 %	104 540	1,7 %
Toimintakate	103 195	99 073	4,2 %	121 371	-15,0 %	82 439	25,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	12 921	13 052	-1,0 %	11 746	10,0 %	13 095	-1,3 %
Vuosikate	90 274	86 021	4,9 %	109 625	-17,7 %	69 344	30,2 %
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	105 296	106 021	-0,7 %	109 625	-3,9 %	105 229	0,1 %
Satunnaiset erät	0	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-15 022	-20 000		0 #####		-35 884	-58,1 %
TOIMINTAKULUT JA POISTOT YHTEENSÄ	2 514 243	2 383 831	5,5 %	2 295 800	9,5 %	2 492 449	0,9 %
SITOVAT NETTOKULUT	1 797 130	1 701 975	5,6 %	1 584 394	13,4 %	1 796 941	0,0 %

Investoinnit

HUSin sairaaloiden työnjako ja palvelujärjestelmän keskittäminen ohjaavat osaltaan investointien suunnittelua ja toteutusjärjestystä. Eniten hankkeita on edelleen Meilahden, Jorvin ja Hyvinkään sairaala-alueilla. Meilahdessa jatkettiin vuonna 2019 Siltasairaalan rakentamista ja suuria peruskorjausprojekteja mm. Naistenklinikassa ja Puistosairaalassa. Jorvin sairaalassa saatiin valmiiksi lyhythoitaisen kirurgian leikkausosastoinvestointi ja jatkettiin mm. sairaala-apteekin uusien tilojen rakentamista. Hyvinkään sairaalassa valmistui ja saatiin käyttöön leikkausosaston uudisrakennusosa. Suurten tutkimus- ja hoitolaitteiden ohjelma sisälsi mm. sädehoitolaitteiden hankkeita. HUS Tietohallinnossa kustannuksiltaan suurimmat omat investoinnit vuonna 2019 olivat tietoaltaan ja -varaston kehittämishanke, tietotekniikan puolella mm. tietoverkon jälleenrakentaminen sekä rakennushankkeisiin liittyen Hyvinkään sairaalan leikkausosaston tietotekniikka.

Laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien rajoittamisesta edellyttää edelleen yli 5 miljoonan euron rakennushankkeille sosiaali- ja terveysministeriön poikkeuslupan. HUS on lain voimaantulon (2016) jälkeen hakenut ja saanut ministeriöltä luvan neljälletoista suurelle rakennusinvestoinnille.

HUS ja Helsingin kaupunki laativat yhdessä vuoden 2019 lopulla viimeistelyvaiheessa ollutta hankesuunnitelmaa Laakson sairaala-alueen uudesta yhteissairaalasta. Tavoitteena on keskittää vaativa psykiatrinen osastohoito HUS-alueella Laakson vaiheittain toteutettavaan uudis- ja peruskorjauskohteeseen 2020-luvun aikana. Hanke sisältää myös muita Helsingin kaupungin ja HUSin toimintoja. Päätökset hankkeessa etenemisestä, rahoituksesta ja toteutusmuodosta on tarkoitus tehdä vuoden 2020 aikana.

Siltasairaalan rakentaminen Meilahden kampuksella jatkui vuonna 2019 suunnitelmien mukaisesti. Toiminnallinen suunnittelu, mukaan lukien integraatio Meilahden muun sairaalatoiminnan kanssa, tukipalveluprosessien kehittäminen ja mm. sovellettavan teknologian suunnittelu jatkuvat edelleen. Siltasairaala valmistuu kesällä 2022 ja otetaan käyttöön vuoden 2023 alussa.

Vuonna 2019 jatkettiin HUSin uuden silmäsairaalan suunnittelua. Sairaalan nimeksi on valittu Tammissairaala ja sinne varaudutaan sijoittamaan myös muiden erikoisalojen elektiivisiä toimintoja. Hankkeen suunnittelusta ns. ulkopuolisen rahoituksen kohteena luovuttiin ja se otettiin valtuuston 13.6.2019 päätöksellä osaksi omaa investointiohjelmaa. Rakennus sijoittuu Meilahden kampuksen tuntumaan Zaidankadun varrelle ja se saadaan käyttöön vuonna 2023.

Alkuperäisessä talousarviossa varattiin investointeihin 202 milj. euroa ja valtuuston 13.6.2019 päätöksellä tarkistetussa talousarviossa 209 milj. euroa. Valtuusto hyväksyi vielä 12.12.2019 esityksen talousarvion investointiosan muuttamisesta enintään 213 milj. euroksi.

Vuonna 2019 HUSin investoinnit olivat 209 065 998,03 euroa. Joulukuussa 2019 muutettuun talousarvion investointiosaan verrattuna investointien toteutumisaste oli 98,2 %.

Talousarvion investointiosan toteutuminen vuonna 2019 sekä neljän edellisen vuoden tiedot on sitovuustasolla kuntayhtymän valtuustoon nähden esitetty seuraavassa taulukossa rivillä Tulosalueet yhteensä. Hankelajeittainen vertailu on tehty hallituksen 25.11.2019 vahvistamaan investointiohjelmaan. Suurten, vähintään 10 milj. euron hankkeiden toteumat esitetään tilinpäätöksessä hankekohtaisesti.

						TA 2019		Poikkeama TP 2019/ Muutettu TA 2019
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	muutettu	TP 2019	
Yhtymähallinto								
Osakkeet ja osuudet	1 378	1 590	6 141	3 425	3 300	4 060	3 695	-365
Muut pitkävaikutteiset	13 300	13 300	13 400					
Laitehankkeet					2 770	0	0	0
HUS Tilakeskus								
Rakennushankkeet	72 787	73 083	85 324	102 394	127 000	135 000	137 469	2 469
Sairaanhoitoalueiden laitehankkeet								
HYKS sairaanhoitoalue	22 742	15 944	32 309	42 066	30 420	22 290	21 545	-745
Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalue	223	253	254	132				
Lohjan sairaanhoitoalue	660	386	819	867	700	700	701	1
Hyvinkään sairaanhoitoalue	1 254	1 206	1 294	1 589	3 900	3 900	3 691	-209
Porvoo sairaanhoitoalue	366	320	1 021	390	700	700	517	-183
HUS Diagnostiikkakeskus						16 360	16 136	-224
HUS Tietohallinto	18 141	16 086	20 619	24 633	28 000	26 200	23 894	-2 306
HUS Apteekki			482	357	2 520	1 940	382	-1 558
HUS Logistiikka			32	225	980	640	433	-207
HUS Tukipalvelut			337	1 165	1 710	1 210	603	-607
Tulosalueet yhteensä	130 851	122 168	162 033	177 241	202 000	213 000	209 066	-3 934
Liikelaitokset yhteensä	17 158	10 303	1 100					
HUS yhteensä	148 009	132 471	163 133	177 241	202 000	213 000	209 066	-3 934

Rakennusinvestointeihin käytettiin 137,5 milj. euroa. Muutettuun talousarvioon perustuneessa investointiohjelmassa varaus rakentamiseen oli 135,0 miljoonaa, mikä ylitettiin 2,5 milj. eurolla. Toteuma oli 101,8 %. Hanketasolla toteumassa oli suuria poikkeamia, kun joidenkin investointien vuositason varaus alittui ja vastaavasti toisten ylittyi. Sairaalarakennusten laitehankintoihin käytettiin investointiohjelmasta 299 000 euroa.

Sairaanhoitoalueiden laitehankintaohjelmat toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. HYKSissä laitehankkeisiin käytettiin 21,5 milj. euroa. Suurten laiteprojektien kustannukset liittyivät pääosin sädehoitoyksiköiden rakentamiseen ja laitteisiin. HUS Diagnostiikkakeskuksen investoinnit olivat 16,1 milj. euroa, josta Eksote-sopimuksen aiheuttamia kustannuksia oli noin 8,4 milj. euroa. Sairaanhoitoalueiden ja Diagnostiikkakeskuksen investointeihin käytettiin vuonna 2019 yhteensä 42,6 milj. euroa (96,9 % verrattuna tarkistettuun investointiohjelmaan).

Pysyvien vastaavien sijoitukset vuonna 2019 olivat 3,7 milj. euroa ja ne sisälsivät sovitut SVOP-sijoitukset Oy Apotti Ab:lle ja mm. Hyksin Oy:n osakkeiden lunastuskustannuksia

Tietohallinnon tulosalueen investoinneille oli tarkistetussa investointiohjelmassa 26,2 milj. euroa. Hankkeita toteutui 23,9 milj. eurolla (91,2 %). Painopiste oli suurissa tietoteknisissä projekteissa ja mm. johdon raportointia tukevien järjestelmien kehittämisessä. Omien investointien rinnalla HUSin IT- ja muita asiantuntijaresursseja käytettiin vuonna 2019 huomattava määrä Apotti-hankkeeseen.

Suurten rakennusinvestointien käyttöönottoja ajoittui vuoteen 2019 edellisvuosia vähemmän. Investointiohjelman suurimmat hankkeet ovat vielä rakentamisvaiheessa. Erilaisten teknisten korjaustöiden ja Puistosairaalan peruskorjauksen lisäksi Meilahdessa

rakennetaan Naistenklinikan C-osan kerroksia 3 ja 4 vuodeosastoiksi ja Silmä-korvasairaalassa jatketaan laajoja tiivistyskorjauksia rakennuksen käyttökunnossa pitämiseksi. Jorvin sairaalassa on rakentamisvaiheessa mm. apteekin uusien tilojen hanke, Lohjan sairaalassa päivystysalueen muutostyö, Hyvinkään sairaalassa uusi sydänvalvontayksikkö ja Porvoon sairaalassa osastotilojen korjaus psykiatrian käyttöön.

Vuonna 2019 suunnittelu- tai toteutusvaiheessa oli kymmenen valtuuston hankekohtaisesti hyväksymää investointia.

Jorvin sairaalan uusi lyhythoitaisen kirurgian leikkausyksikkö saatiin käyttöön kesällä 2019. Sen kustannukset olivat kustannusarvion mukaiset. K-leikkausosaston ja alapuolisten tilojen peruskorjaus Jorvissa etenee rakentamisvaiheeseen vuonna 2020. Uuden vuodeosastojen uudisrakennuksen hankeselvitys valmistui marraskuussa 2019. Vuonna 2020 investoinnista laaditaan hankesuunnitelma, jonka perusteella se esitetään valtuuston hyväksyttäväksi.

Siltasairaalan investointiin käytettiin vuonna 2019 noin 63,4 milj. euroa. Määrä ylitti 2,6 milj. eurolla hankkeen vuoden 2019 varauksen, mutta koko hankkeen ennustetaan edelleen pysyvän hyväksytyssä kustannusraamissaan. Siltasairaala on myös aikataulutavoitteessaan: rakentamisvaihe saadaan valmiiksi kesällä 2022. Meilahdessa rakennetaan Siltasairaalan yhteyteen erillisenä investointina kolme sädehoitoyksikköä, jotka valmistuvat vuonna 2022.

Puistosairaalan eli entisen Lastenklinikan peruskorjaustyö uusille käyttäjille eteni rakentamisvaiheeseen vuonna 2019. Projektinjohtourakoitsijan sopimukseen perustuva kustannusarvio on noussut 50,5 milj. euroon, mikä ylittää valtuuston hyväksymän, indeksimuutoksella tarkistetun määrän noin miljoonalla eurolla. Hanke valmistuu vuonna 2021.

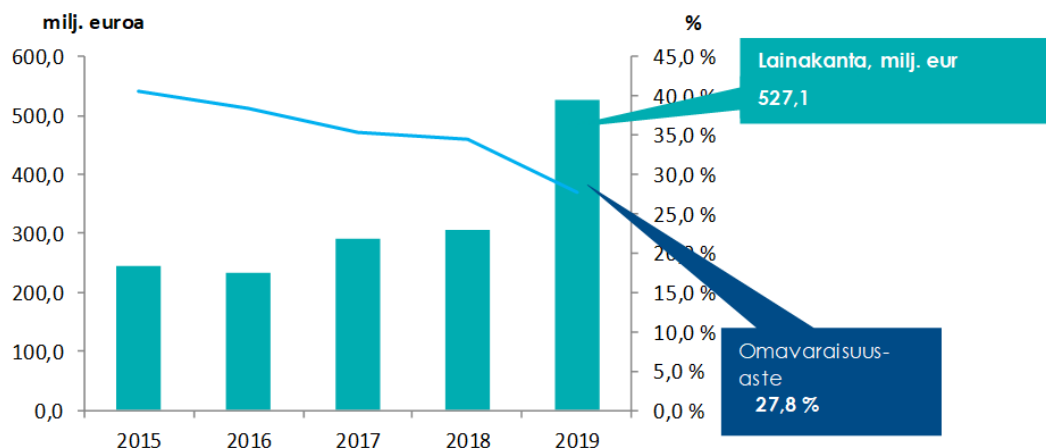
Tammisairaalan (silmasairaalan) hanke oli vuoden 2019 päättyessä toteutussuunnitteluvaiheessa. Hanke hyväksyttiin valtuuston kesäkuussa 2019 tekemällä päätöksellä HUSin omaksi investoinniksi 135 milj. euron kustannusarviolla. Sairaalan rakentaminen ajoittuu vuosiin 2020 – 2022 ja se otetaan käyttöön vuonna 2023.

Hyvinkään sairaalan leikkausosaston uudisrakennus valmistui ja saatiin käyttöön kesällä 2019. Hankkeen kustannukset olivat 24,7 milj. euroa. Seuraava suuri rakennusinvestointi Hyvinkään sairaalassa sisältää kantasairaalan keskiosan laajan peruskorjaus- ja julkisivutyön. Vuodeosastokerrokset 3 ja 4 peruskorjataan edelleen osastokäyttöön ja samalla rakennusosassa toteutetaan muita korjaustöitä. Investoinnin kustannusarvio on 30,5 milj. euroa ja se valmistuu vuonna 2022.

Rahoitus

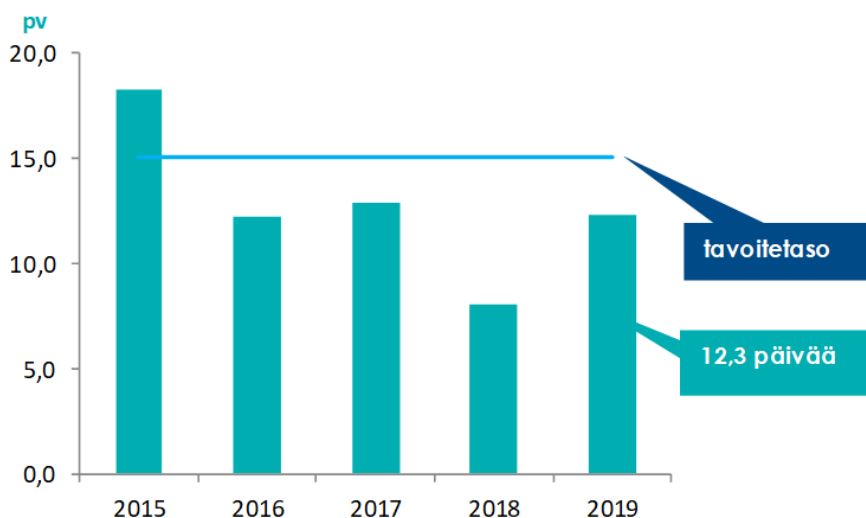
Tiliakuden aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 160 milj. euroa talousarvion mukaisesti. Lainoja lyhennettiin 14,9 milj. euroa. Vuoden lopussa lainakanta oli 527,1 milj. euroa, josta 75,0 milj. euroa oli lyhytaikaista lainaa. Lainasaamiset tytäryhteisöiltä olivat 32,1 milj. euroa. Rahavarat olivat 88,9 milj. euroa. Kassan riittävyys oli 12,3 päivää, mikä alitti 15 päivän tavoitetason. Kuntayhtymän omavaraisuusaste oli 27,8 % (tavoite 30 %).

HUS-kuntayhtymän lainakanta ja omavaraisuusaste 2015 - 2019

31.12.2019 lainakannasta lyhytaikaista lainaa oli 75 miljoonaa euroa.

HUS-kuntayhtymän kassan riittävyys (päivinä) 2015 - 2019

Kuntayhtymän lainasalkun korkoriskistä oli suojattu tilinpäätöshetkellä 57 %. Nettolainasalkusta, jossa huomioidaan pitkäaikaisen lainakannan lisäksi kuntayhtymän kassavarat, antolainat ja lyhytaikaiset lainat, oli noin 63 % suojattu korkoriskiltä.

Henkilöstö

Ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö on ratkaisevassa asemassa HUSin toiminnan onnistumisen kannalta. Vuoden 2019 avaintavoitteena oli, että HUS on ammattimaisesti johdettu parhaiden osaajien moniammatillinen työpaikka. Tämän tavoitteen toteutumista mitattiin, Henkilöstö suosittelee työnantajaa -mittarilla ja lähtövaihtuvuutta seuraamalla.

Henkilöstön saatavuus ja sitoutuminen liittyvät olennaisesti toiminnan jatkuvuuden ja laadun turvaamiseen. Työnantajakuvasta on tullut ratkaisevampi tekijä onnistuneessa rekrytoinnissa. HUSin työpaikkojen esittely ja huslaisten aidot uratarinat luovat tehokkaasti työnantajakuva ja auttavat erottumaan kilpailijoista. Uratarinoiden avulla ja

nykYTEknologiaa hyödyntämällä työpaikoista on herätetty kiinnostusta HUSissa työskentelyyn. Hyvällä johtamisella ja esimiestyöllä, perehdytyksellä ja työhyvinvoinnin ylläpitämisellä on pyritty vaikuttamaan henkilöstön sitoutumiseen.

Henkilöstömäärä 31.12.2019 oli 26 536 henkilöä. Vuoteen 2018 verrattuna henkilöstömäärä nousi 1 600 henkilöllä ja talousarvioon verrattuna 620 henkilöllä. Henkilöstörakenne on pysynyt aiempiin vuosiin nähden samankaltaisena hoitohenkilökunnan osuuden ollessa selvästi yli puolet koko henkilöstöstä. Henkilöstöstä vakinaisia oli 77 %, mikä on suhteellisen korkea määrä ja samaa tasoa kuin kunta-alalla keskimäärin. Henkilöstöstä valtaosa oli kokoaikaisessa palvelussuhteessa. Yleisin syy osa-aikaisuudelle oli osittainen hoitovapaa. HUSin henkilöstön keski-ikä oli 43,8 vuotta, mikä on noin kaksi vuotta matalampi kuin kunta-alalla keskimäärin. Henkilökunnan ikärakenne on tasapainoinen, mikä näkyy muun muassa vuoteen 2030 ulottuvissa vanhuuseläke-ennusteissa, joiden mukaan eläkkeelle jäävien osuus HUSissa on pienempi kuin kunta-alalla keskimäärin.

Vakinaisen henkilöstön kokonaislähtövaihtuvuus oli vuositasolla asetettua tavoitetta suurempi 8,3 prosenttia. Vaihtuvuus ilman eläkkeelle siirtyneitä oli 5,5 prosenttia. Vaihtuvuusluvut ovat HUS-tasolla kasvaneet, mutta tulosityksiköiden välillä luvuissa on suurta vaihtelua.

Vuonna 2019 eläkkeelle jäi 525 henkilöä. Eläkkeelle jääneiden määrä nousi 9 henkilöllä edellisvuodesta. Eläkkeelle jätiin keskimäärin 61 vuoden iässä, joka on hieman korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vanhuuseläkkeelle jääneiden määrä kasvoi ja keski-ikä nousi hieman edellisestä vuodesta ollen nyt 64,5.

Varsinaisen henkilöstön henkilötyövuosia tehtiin yhteensä 21 522, mikä on 5,6 % -yksikköä (1 132 htv) enemmän kuin edellisenä vuonna. Talousarviossa asetettu henkilötyövuositavoite ylittyi 470 henkilötyövuodella (2,2 %). Henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien kasvua edellisestä vuodesta selittää osaltaan liikkeenluovutuksena tapahtuneet henkilöstösiirrot (1004 henkilöä), joiden vaikutus henkilötyövuosiin oli yhteensä noin 639 htv.

Kasvu henkilötyövuosissa edelliseen vuoteen verrattuna aiheutui muutoksista säännöllisessä työajassa (364 htv), lisä- ja ylitöissä sekä lääkäripäivystyksissä (96 htv) sekä muusta henkilömäärän kasvusta (399 htv). Toisaalta muut säännöllisen työajan muutokset (keikkalaiset ja osa-aikaisuudet) sekä muutokset poissaoloissa pienensivät htv määrää (-220 htv). Henkilötyövuosia ja niiden määrän muutosta seurattiin osana kuntayhtymän kuukausi- ja osavuositilastusraportointia.

Henkilötyövuoden keskihinta sivukuluineen kasvoi 2,4 % (1 448 euroa) edellisestä vuodesta ja oli 61 300 euroa. Tähän vaikuttivat mm. työ- ja virkaehtosopimuksiin sisältyneet sopimuskorotukset, lomapalkka- ja rahavaruksen paluu normaalitasolle sekä henkilöstösiirtojen yhteydessä tapahtuneet henkilöstörakenteen muutokset. Malmin ja Haartmanin päivystystoiminnan siirron yhteydessä HUSiin siirtyi kallista päivystävää resurssia.

HUSin toiminnan kannalta on keskeistä, että rekrytointiprosessi toimii tehokkaasti. Vuoden 2019 yhtenä avaintavoitteena oli HUSin maine työnantajana, mitä mitattiin, sillä kuinka moni huslainen suosittelisi ystävilleen ja tuttavilleen HUSia työnantajana. HUSia työnantajan suosittelien osuus (70 %) laski edellisestä vuodesta ja asettua tavoitetta (85 %) ei saavutettu.

HUSin työnantajakuva ja sen vetovoimaisuus nousivat esiin yhä vahvemmin vuoden 2019 aikana. Tulevaisuuden haasteena on kehittää HUSin aitoa työnantajakuvaa ja saada se erottumaan kilpailijoista. HUSin brändiuudistuksen yhteydessä uudistettiin myös rekrytointi-ilmettä. Uuden rekrytointi-ilmeen avulla haluttiin vahvemmin tuoda esiin

työelämää HUSissa, joka tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia hoitotyön ja lääketieteen parissa työskenteleville.

Resurssintäkökulma sisältää myös niin työvuorosuunnittelun kehittämisen entistä potilas-, osaamis- ja toimintälähtoisemmäksi kuin henkilöstöryhmien väliseen työnjakoon liittyvät kysymykset. Yhteisöllisen ja toimintälähtöisen työvuorosuunnittelun kehittämistä jatkettiin vuonna 2019. Kehittämistoimenpiteiden tavoitteena on, että työvuorosuunnittelun laatu ja kustannustehokkuus paranevat ja henkilöstön joustava liikkuvuus ottaen huomioon potilaiden hoidon tarpeet lisääntyisi.

Vuokratyövoiman käytön kustannukset vuonna 2019 olivat 31,0 miljoonaa euroa. Lääkäreiden osuus HUSin vuokratyövoimaostoista oli noin puolet. Vuokratyövoimakustannukset nousivat 8,1 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna, josta lääkäreiden osuus oli noin 3,8 miljoonaa euroa. Kasvu aiheutui päivityksellisten yksiköiden vuokratyövoiman kasvaneesta tarpeesta huomioiden myös uudet päivitykselliset yksiköt Haartman ja Malmi, sekä työterveyslääkäreiden aiempaa heikommasta saatavuudesta. Lääkäreiden vuokratyövoimaa ostettiin vuonna 2019 eniten yhteispäivityksiin, kuvantamispalveluihin, työterveyteen sekä lasten- ja nuorisopsykiatriaan.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymä

Kuntayhtymätasolla valtuustoon nähden sitovat tavoitteet muodostuivat neljästä taloudellisesta tavoitteesta, joiden toteutuminen on esitetty alla olevassa taulukossa.

Sitovat tavoitteet	TP 2018	TA 2019	TA 2019 12.12.2019	TP 2019	Tavoite toteutui?
Tilikauden tulos (toiminnallinen tulos)	89 748	-20 000	-35 884	-30 851	Ei
Sitovat nettokulut *)	1 622 822	1 701 975	1 796 941	1 812 959	Ei
Tulosalueiden investointien yhteismäärä	177 241	202 000	213 000	209 077	Kyllä
Pitkäaikaisten lainojen muutokset nettomääräisinä	15 095	145 095	145 095	145 095	Kyllä

**) Sitovien tavoitteiden muutokset perustuvat 9+3/2019 ennusteeseen.

*) Tiedot on ilmoitettu vertailukelpoisesti ilman Töölön kiinteistön myyntivoittoa 2018 ja potilasvakuutuksen palautusta 2019.

Taloussuunnittelukauden 2019 – 2021 tavoitteeksi asetettiin tasapainoinen talous. Vuoden 2020 talousarviossa asetettu tulostavoite oli kuitenkin 20,0 milj. euroa alijäämäinen. Tällä varmistettiin, että 2019 talousarvioon voitiin sisällyttää palvelujen tarpeen ja toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät resurssit. Lisäksi varauduttiin Apotti-järjestelmän koulutuksiin sekä muihin sen aiheuttamiseen kertaluonteisiin kulueriin. Heikosta kustannusten hallinnasta aiheutuen tilikauden toiminnallinen tulos oli 30,9 milj. euroa alijäämäinen. Mistä johtuen HUSin taseeseen kertyy alijäämää, joka on kuntalain mukaisesti katettava viimeistään tilikauden 2024 loppuun mennessä. Kattamissuunnitelma valmistellaan taloussuunnittelukaudelle 2021 – 2023. Tilikauden tuloksen muodostuminen on analysoitu tarkemmin kappaleessa 14.1.

Talousarviovuodelle 2019 kuntayhtymätasolla sitovaksi taloudelliseksi tavoitteeksi asetettiin kuntayhtymän sitovat nettokulut, joka mahdollisti toimintatuottojen, rahoituserien muutoksen ja muun kuin jäsenkuntamyynnin joustavan huomioimisen sitovassa tavoitteessa.

Sitovilla nettokuluilla tarkoitetaan jäsenkunnille kohdistuvat erikoissairaanhoidon palvelutuotannon kuluja. Sitovat nettokulut ovat yhtä suuret kuin jäsenkuntien maksuosuus

vähennettynä tilikauden tuloksella (alijäämä kasvattaa sitovia nettokuluja ja ylijäämä puolestaan pienentää sitovia nettokuluja).

Alla olevassa taulukossa on esitetty sitovien nettokulujen toteutuminen (sitovien nettokulujen toteutuminen on esitetty talousarvion kanssa vertailukelpoisesti ilman Töölön kiinteistön myyntivoittoa ja potilasvakuutuslain muutoksesta aiheutuvaa kertaluonteista palautusta):

Sitovat nettokulut Tuotto-/kuluryhmä (1 000 euroa)	TP 2018	TA 2019 alkuperäinen 13.12.2018	ENN 2019	TP 2019	Poikkeama TP 2019/ENN 2019	Muutos TP 2019/TP 2018
Toimintakulut	2 186 175	2 277 810	2 387 220	2 408 948	21 727	222 773
+ korkokulut	497	1 500	770	708	-62	212
+ muut rahoituskulut	11 838	11 768	12 780	12 795	15	957
+ poistot	109 625	106 021	105 229	105 296	67	-4 330
= Toiminnan kulut	2 308 134	2 397 099	2 505 999	2 527 747	21 748	219 613
- muut myyntituotot	114 609	120 392	125 555	128 037	2 483	13 428
- maksutuotot	83 423	91 283	91 329	91 282	-47	7 859
- tuet ja avustukset	24 907	9 571	20 537	22 943	2 405	-1 965
- muut toimintatuotot	37 297	35 116	35 536	36 024	487	-1 274
- korkotuotot	114	116	155	161	6	47
- muut rahoitustuotot	474	100	300	422	122	-53
= Toiminnan nettokulut	2 047 308	2 140 522	2 232 587	2 248 879	16 292	201 570
- myyntituotot ulkokunnilta ja muilta	424 486	438 547	435 646	435 920	273	11 433
= Sitovat nettokulut	1 622 822	1 701 975	1 796 941	1 812 959	16 018	190 137
Muutos edellisestä vuodesta (1 000 euroa)				190 137		
Poikkeama muutetusta talousarviosta (1 000 euroa)				16 018		
Poikkeama talousarviosta (1 000 euroa)				110 984		
Muutos % edellisestä vuodesta				11,7 %		
Poikkeama % muutetusta talousarviosta (12.12.2019) *)				0,9 %		
Poikkeama % alkuperäisestä talousarviosta				6,5 %		

*) Sitovien tavoitteiden muutokset perustuvat 9+3/2019 ennusteeseen

Investointien osalta sitovat tavoitteet olivat:

- tulosalueiden investointien yhteismäärä ml. pienet laite- ja rahoitushankkeet,
- kustannusarvioltaan vähintään 10 milj. euron investoinnit hankekohtaisesti.

Alkuperäisessä talousarviossa varattiin investointeihin 202 milj. euroa ja valtuuston 13.6.2019 päätöksellä tarkistetussa talousarviossa 209 milj. euroa. Valtuusto hyväksyi vielä 12.12.2019 esityksen talousarvion investointiosan muuttamisesta enintään 213 milj. euroksi. Investointien yhteismäärä alitti muutetun talousarvion 3,9 milj. eurolla.

Seuraavassa taulukossa on esitetty investointien toteuma valtuuston sitovuustasolla.

	VUODEN / PROJEKTIN ALUSTA ALKAEN						2019	
Sitovuustasosta päättävä toimielin (1 000 euroa)	Kustannus- arvio ja sen muutokset *	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.	Toteuma	Poikkeama
VALTUUSTO								
Tulosalueiden investointien yhteismäärä			202 000	11 000	213 000		209 066	-3 934
VALTUUSTO								
> 10 milj. euron investoinnit hankekohtaisesti								
Jorvin sairaalan lyhytahoitoisen kirurgian leikkausyksikkö	11 700	6 951	4 600	200	4 800	11 523	4 572	-228
Hyvinkään sairaalan leikkausosaston uudisrakennus	25 000	14 888	7 500	2 600	10 100	24 719	9 831	-269
Puistosairaalan peruskorjaus	50 500	2 412	11 500	0	11 500	13 626	11 214	-286
Maanalaiset laitetilat								
Syöpätautien klinikan yhteydessä	20 100	19 098	0	1 000	1 000	20 075	977	-23
Siltasairaala	295 000	49 787	58 600	2 200	60 800	113 216	63 429	2 629
Sädehoitolaitteiden 7-9 hanke	18 500	980	1 500	0	1 500	2 629	1 649	149
Jorvin sairaalan K-leikkausosaston ja alapuolisten tilojen peruskorjaus	44 000	1 147	2 000	0	2 000	3 164	2 017	17
Tammisairaala	135 000	0	0	0	300	384	384	84
Hyvinkään sairaalan vuodeosastojen 3 ja 4 sekä A-osan julkisivun peruskorjaus	30 500	238	750	0	100	300	62	-38
Syöpätautien klinikan matalan osan peruskorjaus vaihe 1	15 000	89	700	0	500	481	392	-108

* Hankkeen viimeisin talousarvion mukainen kokonaiskustannusten arvio.

HUS-kuntayhtymän rahoitusosan sitoviksi tavoitteiksi asetettiin pitkäaikaisten lainojen muutokset nettomääräisinä, jotka toteutuivat talousarvion mukaisina. Pitkäaikaisten lainojen nettomääräiseksi muutokseksi asetettiin talousarviossa 145,1 milj. euroa. Kuntayhtymä nosti talousarvion mukaisesti uutta pitkäaikaista lainaa 160 milj. euroa ja lyhensi lainoja 14,9 milj. euroa.

Sairaanhoitoalueiden, tulosalueiden ja tytäryhtiöiden sitovien tavoitteiden toteutuminen esitetään varsinaisen tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä.

Hallituksen esitys HUS-kuntayhtymän tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 115 §:n mukaisesti kuntayhtymän toimintakertomuksessa on tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä. Kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Taseessa on alijäämää 30,9 miljoonaa euroa.

(1 000 euroa)	TP 2019	TP 2018
Tase; kertynyt yli-/alijäämä 1.1.	0	0
Ylijäämän palautus jäsenkunnille kesäkuussa		-32 500
Tilikauden yli-/alijäämä	-15 022	89 748
Töölön kiinteistön myyntivoiton palautus jäsenkunnille		-38 428
Asiakashyvytys Hyksin erityisvastuualueen sairaanhoitopiireille		-2 068
Toiminnallisen ylijäämän palautus jäsenkunnille tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tammikuussa		-16 752
Tase; kertynyt yli-/ alijäämä 31.12.	-15 022	0

(1 000 euroa)	TP 2019	TP 2018
Taseen liitetiedoissa ilmoitettava vastuu	271	33 853

Ilmoitettujen vahinkojen osuus: Vammaispalvelulain etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varaukset ja varmuuslisä.

Taseen liitetiedoissa esitettävä vammaispalvelulain mukaisten etuuksien tulevan tuetun asumisen varausten osuus pienenee olennaisesti. Uusi potilasvakuutuslaki (948/2019) tulee voimaan 1.1.2021. Potilasvakuutuskeskus ei voi jatkossa enää myöntää täysomavastuisia potilasvakuutuksia, vaan potilasvakuutukset otetaan jatkossa suoraan vakuutusyhtiöiltä. HUS on jo ennakoivasti siirtynyt suoraan vakuutusyhtiöltä otettavaan vakuutukseen. Vanhojen vahinkovuosien vastuiden osalta järjestelmä jatkuu, kunnes kaikki näihin vuosiin kohdistuvat korvaukset on maksettu. Uuden potilasvakuutuslain voimaantullessa poistuu kuntien oikeus periä vammaisille tarjoamistaan palveluista aiheutuneet kulut vammaispalvelulain mukaisesti. Muutos koskee myös ennen 1.1.2021 sattuneita vahinkoja. Koska vastuut kuvaavat tulevia velvoitteita, muutos vaikuttaa jo vuoden 2019 tilinpäätöksissä esitettävien potilasvakuutusvastuiden määrään pienentävästi.